

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 13.

Kéz kezet mos.

Sokszor elámultunk már azon és csodálkoztak rajta bizonyosan mások is, hogy tisztos és okos emberek milyen bigottsággal tudták védelmezni a legképtelenebb, sőt a nemzeti iránynyal ellenkező kormány intézkedéseket s mily nyugodtan hunytak szemet a politikában olyan dolgok előtt, amiért a társaságban meg nem tűrték volna az illető tettekkel tényezőit.

A titkos dolog kezd kibontakozni a homályból és mindjobban bizonyosodik az, hogy a liberális rendszer és a visszaélések épp olyan szükségesek egymásra nézve, mint az étel az élni akarónak. Belé kell lépni a sárba annak, aki a liberalizmus szekerét akarja huzni.

Ritkán, később gyakrabban hallottunk sikkasztásokról, ma már annyit hallunk, hogy nem is igen érdekel, ha csak pár esetről van szó. És ezeket a sikkasztásokat mindig olyanok követik el, akiknek állásuk folytán nem is lenne szabad mélyebben belébozsátkozni a politikába, mégis hivatalos teendőik elhanyagolása mellett ők a kormány főoszlopai. Hanyagságukért nem kapnak megrovást, hibáik előtt szemet hunynak, míg csak belé nem döf a szarvat növesztett bűn a szándékosan behunyt szemekbe s így nem nyitja ki azokat.

Mikor pedig ki kell nyitni a hivatalos szemeknek, óh! akkor sem huzódik csunya ránczokba mindjárt, hanem, mint maga

a félhivatalos írja, így szól a pácza került komáromi sikkasztóhoz:

— Benő, ha hiányzik pénz, mondd meg. De ha sok pénz hiányzik, akkor menj a monostori szőlődbe s lödd ott magad föbe!»

Bokrostól kezdve Tóth Benőig gyönyörű kompanyia huzódott már keresztül azon a fából csinált vashidon, melylyel Miklós akarta meglepni ezt a liberális árral uszó Magyarországot. Ezek közül egyesek agyon puffantották magukat, mások ritkán hurokra kerültek, persze pénz nélkül, — vagy bolondoknak nyilvánították.

Pedig hát liberális szempontból az bolond, aki nem így tesz.

Rohonczy nem az újjából szopta a választási három milliót, Bánffy sem a kis lajblija zsebéből vágta ki, de az bizonyos, hogy ez a pénz el uszott a mult választásnál. Ingyen nem adták ezt a pénzt, de a főminiszter ur soha sem számolt el róla, pedig annyira előzékenyen kérték rá, hogy még az adatokat is össze szedte neki az ellenzék. Mások sem számoltak, sem a kortes szolgabírák sem a jegyzők, sem a pénztárnokok, akik hetekig nem végezték kötelességüket a korteskedés idején. Csoda-e ha bele jöttek, hogy egyéb pénzről se számoljanak?

Bokros, Pulszky, Morzsányi, Tarnóczy, Miklós, Krivány, a torontáli árverelő, a szigeti alispán, Tóth Benő, hogy az apraját ne említsük mind nagy tekintélyű és oszlopos liberálisok voltak, nagy befolyásuk volt, nagy urat játszottak, gyönyörű

karriert csináltak, — miért? mert jó kortesek, nagy liberálisok voltak, s miért voltak olyan nagy liberális kortesek?, hogy befolyásuk legyen, hogy karriérjük legyen, hogy nagy urat játszhassanak. Ez a kör önmagába tér vissza s magába zárja a hivatali hanyagságot és hűtlenséget, mert hanyagság nélkül nem lehet korteskedni és hűtlenség nélkül nem lehet nagy lábón élni.

A büntetés pedig? Én Istenem! a Brutusok kihaltak s ha az apa itél gyermekei felett, nem olyan kegyetlen az az ítélet.

Nálunk pedig egy párt uralkodik a politikában és párt szempont mindenütt.

Tóth Benő úgy hozzávetőleg mondta, hogy 40,000 forint körül lesz talán a sikkasztás. Elvégre naplót nem vezetett róla, nem tudja biztosan. De hát nem is nagyon fontos a sikkasztott összeg nagysága, kitelik a pótdoból.

Hanem a sikkasztások krónikája folyik tovább és el nem végződik előbb, míg az utolsó kortes hivatalnokot, az utolsó ezt elnéző hivatali főnökkel együtt el nem fujja a szél.

Pedig erre kevés a kilátás abban a hon-hazában, melynek parlamentje oly simán szavazta meg a szabad etetés-ítélés és fuvar-díj liberális paragrafusát.

Ennek a szabad evés-ivásnak, hiába, valaki kell, hogy megfizesse az árát.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Napsugár.

Írta: Prigl Olga.

Csunya, esős idő járta. A hegyek ormáról nem tűnt el a köd, mely lehuzódott egész a fenyves alleig és betakarta a kiránduló helyek ezírára faragott kártya épületeit. A közönség legnagyobb része a szállókba huzódott vissza, az asszonyok dühöse voltak, hogy még idáig nem volt alkalmuk bemutatni ragyogó toalettjeiket, a tényleg betegek pedig sürgönyöztek haza újabb és újabb transport téli kabátokért, köbhöttek erősen és fogadkoztak, hogy soha többé nem jönnek fűrdőre. Nagyobb részük el is utazott, daczára a fűrdőorvosok minden rábeszélésének. És váratlan egyszerre kísütött a nap. Mintegy parancsszóra, akár a modern szinpadok villamos lámpái. A fenyvesek eleven zöld színben pompáztak, a szállók erkélyeire kirakták a tr pikus növényeket, míg a korzón s a kutak körül meglepő gyorsasággal tűntek fel az asszonyok színes ernyői, mint megannyi lepke, sütkérezve a tavaszi fényben. Meleg pára szállt fel a még vizes földből, valami jól eső, kábító illat, mely lustává s ábrándossá tesz s viszont felvillanyoz, mintha új vér folyna ereinkben s mig megüli agyvelőnket, — a fantázia kibontja szárnyát. Tisztos matrónák fiatalos ruganyossággal lépkednek, közsvényes öreg urak

Don Juant játszanak, hozatják nyakrafőre a virágot, sőt még a pesszimisták is engednek valamit fekete theóriáikból s eljárnak a térzenekre, kurizálni a fehérruhás leányoknak.

Mi hárman voltunk egy kompanyában. A barátom, én és egy ezüsthaju öreg ur, aki mindenütt kísérgetett bennünket. Különbő Saroltának régi ismerőse s most véletlen találkoztak. Együtt tettük meg kirándulásainkat, együtt ebédeltünk és mondhatom igen jól töltöttük az időt.

Sarolta nagyon kedves tudott lenni ha akart. Már nem volt fiatal leány, de szép volt meghervadt szépségében, olyan szép, mint a kissé elnyitott rózsák. Ha úgy végimentünk a korzón, — akárhányan visszafordultak utánunk, Sarolta mindenkinek feltűnt magas, karesu alakjával, mely déleze volt s egyenes a sötét ruhában, s szinte az egyszerűségével imponált.

Én magam babonás szeretettel vonzódtam hozzá és sokszor elmondtam már, ha férfi leány, csak az ilyen lányokba tudnék beleszeretni. Komoly, okos nagy lányokba, akik nem épen az üde arcukért szépek, nem épen a fiataláguk varázsával hódítanak, de szépek, mert lelkük mint a tűzpróbát kiállott gyémánt keresztül sugárzik tekintetükön, ott ül a szájuk szögletében, a sima, fehér homlokon. Okos nagy lányokba, a kik már kijárták az élet iskoláját és nem esnek kétségbe, ha egyszer elsötétül fölöttük az ég, amelyre igen-igen sokszor van eshetőség épen a családi életben, — de őriző

angyalokká válnak ott is és helyes világnézéssel, edzett szívvel megáldva bátran kiállanak a küzdőtérré.

Én Istenem, milyen ellentét ezekkel szemben azok a tizenhét esztendőes rózsás arcu babák, a kik még bizony gyerekcipőikben járnak s a kiket az édes mamáik, — nem tudom miféle gondoskodásból — sietnek főkötő alá juttatni, hogy azt hiszik, azzal már mindennek eleget tettek. Szegény gyerek-asszonyok, a legtöbbszőr fonákul üt be a dolgok és ti sirtok a makranczos kis fiatalokkal együtt, a kit az előbb megvertetek, magatok se tudjátok miért. Aztán mind türelmetlenebbek lesztek, de én nem csodálkozom rajtatok és nem is rovom fel hibátokul. Szenvedtek és tanultok, — tanultok és szenvedtek. Ez különben mindnyájunk sorsa, — de nehogy bölcsekedésbe essem. Csak süss ki édes, meleg nap, szállj puha illat keresztül a levegőn és szép az Isten földje és szeretik egymást az emberek mind, mind . . .

Estefelé volt, a nap ép akkor bukott le a hegyek mögé, távolról szólott a cigányzene. Véletlen egyedül maradtunk Saroltával. A leány ábrándosan támasztotta szép sötét fejét a pad fehér támlájára, megfogta a kezemet s kissé elfogódva szólt:

— Nem is sejtéd, ugy-e?

Csodálkozva néztem rá:

— Miért? . . .

Sarolta egy kissé elpirult, aztán komoly, meggyőző hangon mondta:

Erdélyi püspök.

Nemrég jelent meg a hivatalos lapban egy miniszteri rendelet, mely az erdélyi kath. püspök címét így határozza meg: »erdélyi püspök vagy »Erdély püspöke.« Kevéssel ezután történt az erdélyi ev. ref. superintendens választás, mely alkalommal a félhivatalos »Nemzet« »Erdély püspöke« czímen ír a megválasztotról. Ez pedig azon alkalomból jut eszünkbe, hogy a hivatalos lap tegnapi száma közli dr. *Bartók* György egyházkerületi főjegyzőnek az erdélyi »evangelikus református egyházkerület püspökévé« történt megválasztásának megerősítését. Hisszük, hogy a királyi kéziratot a félhivatalos is tudomásul veszi.

A klotür és Tisza Kálmán.

Budapesti tudósítónktól vesszük a következő érdekes politikai újdonságot:

Budapest, május 13.

A mai reggeli lapok foglalkoznak ugyan amaz értekezlettel, amelyet a szabadelvű-párt tartott tegnap a Lloyd-klubban, de nem foglalkoznak azokkal a jelenségekkel, amelyek az értekezlet során felmerültek.

Pedig ezek a részletek legjobban világítják meg azt a sajátságos viszonyt, amelyben Tiszák állnak a kormányval és a volt nemzeti párttal. Ez egymással folyton farkasszemű néző csoportok közt tegnap valósággal kenyértörésre került a sor, miközben Tiszákknak érthető módon adták tudtukra, hogy szerepük csakugyan a végéhez érkezett és nincs mód, hogy újra döntő szóhoz jussanak a pártban, ahol annyi esztendeig vezették a politikai irányzatot, uralták a tért, alapítottak rendszert és dinasztiákat.

Az történt ugyanis, hogy amikor Tisza Kálmán előhuzalkodott ismét a klotür kérdésével, az egész párt unisono helytelenítette álláspontját és zajosan ellentmondott érveléseinek. Tiltakoztak ellene a szabadelvűség nevében egyrészt és másrészt ama kötelezettség nevében, amelyet a kormány magára vállalt, amikor a pártközi kompromisszumot megkötve megteremtette a parlamenti békét. Hivatkozott Tisza

Kálmán arra, hogy lesz idő, amikor majd a *nemzetiségek miatt* szüksége lesz az országnak a klotürre és nem lesz majd az idő oly alkalmas, mint most a klotür behozatalára. Meglehetősen lekezett arról, hogy az idő azért volna alkalmas erre, mert a béke helyreállt a pártok között, de csak azért, minthogy a kompromisszumban letett garanciákból kifolyólag az új irányzat a kormányzat felfogásában lehetetlenné tette a klotürt.

A ki tanuja lehetett a felháborodásnak, a melyet Tisza Kálmán beszéde a párt kebelében előidézett, láthatta, hogy ennek a csapatnak többé nincs már semmi befolyása a pártban. Általános felzúdulás követte Tisza Kálmán szavait, úgy, hogy érveléseit alig lehetett követni.

Hát még amikor *Pulszky* Ágost állt fel szólásra, mint a hűséges csatlósa Tiszákknak és ugyanezt az álláspontokat foglalta el. A párt magatartása valósággal haragos volt és az ellentmondás elnyelte a szavait.

Nyomban föl is kelt *Szell* Kálmán és erélyesen visszautasította az inszinuációt, hogy a kompromisszum által megteremtett helyzetet fölhasználja a szólásszabadság megfojtására. Értésére adta *Pulszky*nak, hogy mi czímen tartotta meg ezt a beszédet, a mikor pedig sem valamely párt, sem valamely csoport nevében nincs joga szólani. Az egész szabadelvű tábor tapsolt *Szell* Kálmánnak, a mikor a kerékkötőket ekképpen megleckéztette.

Ez történt tegnap a Lloyd-klubban, a melynek csak elvi nyilvánulásairól írnak a lapok. Azt, hogy ilyen módon vágták oda a Tiszákknak, hogy fújják meg a takarodót a pártban, nem írják meg. Pedig a tegnapi eseményeknek éppen ez a jelentősége a legfontosabb nyilvánulása.

Törvényjavaslatok szentesítése.

A szentesítés alá terjesztendő törvényjavaslatok szövegét átvizsgáló bizottsága az országgyűlés két házának *Perczel* Dezső képviselőházi elnöknek az elnöklésével ma a képviselőházban ülést tartott, a melyen a főrendiház ré-

széről *Gáll* József jegyző, a képviselőház részéről *Molnár* Antal előadó és *Nyegre* László jegyző, a közoktatásügyi miniszterium részéről *Halász* Ferencz osztálytanácsos, az igazságügyminiszterium részéről *Balogh* Jenő osztálytanácsos volt jelen. A bizottság megvizsgálván az állami népiskolai építkezésekről, továbbá az országgyűlési képviselőválasztási feletti bíráskodásról szóló törvényjavaslatok végleges szövegét, azt a két ház megállapodásaival mindenben megegyezőnek találta, minek folytán a két törvényjavaslat a miniszterelnökség útján királyi szentesítés alá terjesztetett.

Az autonómiai bizottságok munkálata.

Május elseje óta csaknem naponként tart ülést az autonómiai kongresszus 27-es bizottsága. Szorgalmasan és behatóan tárgyalja a 9-es bizottság által készített tervezetet. Fővárosi tudósítónk értesítése nyomán rövidesen megemlékezünk a tárgyalások menetéről. Most együttesen adjuk az eddig végzett munka eredményét, hogy meglehessen ítélni a munkálat értékét, hogy feltüntessük olvasóink előtt a jövőbeni autonómia képét a bizottságok eddigi munkálata alapján. Kettős hasámban közöljük a szöveget, egyik a 9-es bizottság tervezetét, másik a 27-es bizottság munkálatát tünteti. A 9-es bizottság tervezete több oldalról éles megtámadásban részesült, így módjukban áll olvasóinknak róla tiszta ítéletet mondani. Néhány napi szünetet tartott most a bizottság, mely hétfőn újra megkezdte üléseit. Lesz gondunk rá, hogy ha a tárgyalások ismét előre haladnak, folytatólagosan bemutassuk azok eredményét is olvasóinknak.

A magyarországi latin és görög szertartású római katolikus egyház autonómiájának

A latin és görög szertartású római katolikus egyház magyarországi önkormányzatának

SZERVEZETE

a szervező congressus által kiküldött 9-es albizottságnak javaslata szerint.

a szervező congressus által kiküldött 27-es bizottságnak javaslata szerint.

I. RÉSZ.

Általános határozatok.

1. §. Az 1848. XX. t.-cz. alapján és Ő Felsége az apostoli királytól, — a magyarországi katolikus egyház főkegyurától, — vett legmagasabb felhívás folytán, a magyarországi katolikusoknak világi vonatkozású ügyei intézésére autonómiai szervezet létesítetik, melyben az oda tartozó ügyek az egyházi és világi elem közös részvéte és befolyása mellett intéztetnek.

2. §. Ő Felsége az apostoli királynak legfőbb kegyuri joga és a királynak törvényeinkben meghatározott legfőbb felügyeleti joga épségben tartásával ezen autonómiai szervezet hatásköre kiterjed a világi vonatkozású egyházi, iskolai és vagyoni ügyekre.

3. §. Ezen autonómia szervezet hatásköréből ki vannak zárva a hitelvi, hittani, liturgiai, egyházkormányzati és egyházfegyelmi ügyek.

I. RÉSZ.

Általános határozatok.

1. §. Az 1848. XX. törvényeink 2. szakasza alapján, Ő Felsége az apostoli király mint főkegyur legkegyelmesebb felhívása következtében a magyarországi római katolikusok az ezen szervezetben foglalt, vagy annak hatáskörébe vonandó ügyek intézésére önkormányzati szervezetet létesítenek, melyben az odartozó ügyek az egyházi és világi elem közös részvéte és befolyása mellett intéztetnek.

2. §. Ezen önkormányzat hatásköre, Ő Felsége, az apostoli királynak főkegyuri és törvényeinkben meghatározott legfőbb felügyeleti joga épségben tartásával, a világi vonatkozású egyházi, iskolai és vagyoni ügyekre terjed ki.

3. §. Ezen önkormányzat hatásköréből ki vannak zárva a hitelvi, hittanítási, liturgiai, egyházkormányzati és egyházfegyelmi

— Férjhez megyek . . .

Piros lett megint, olyan piros, mint a gesztenyefa virága, mely sötét ruhájára hullott. Aztán felállt, karomat az ő karjába fűzte és vitt magával szinte gépiesen.

— Olyan jól esik kibeszélnem magamat valakinek, — mondta, míg rám nézett delejező, sötét szemével. Bennem megbízom, olyan jó arcod van hozzá és te sohase faggatál, — tehát épen azért . . . De mondd, nem lesz-e boldogság tőlem most? Érzem ugyan, sok sok évem van még hátra és félre is teszek mindent, nem törődöm veled az emberek majd mit beszélnek. Bár ne hallgattam volna akkor se rájuk, tizenöt esztendővel ezelőtt! — Tizenöt éve hordom a sebet, ők szakították, de avval nem törődtek, hogy vajjon begyógyult-e azóta? — Ők letárgyaltak, aztán szépen levettek a napirendről. Következett más.

Elhallgatott. Távolról az ezüsthaju öreg ur jött felénk. A czukrázathból jött és egy kis tálcza süteményt hozott a kezében. A gombjukába piros rózsabimbó volt tűzve és az arca is piros volt, üde s a szemei fiatalon csillogtak.

Sarolta megcsipte a karomat:

— Majd folytatom estére . . . !

És szerelmesen néztek egymásra.

Nehéz akáczillat szállott felénk, valahonnan messziről vadgalamb-bugás hallatszot. Ők mosolyogtak, s karjaikat egymásba fűzték. Az öreg ur dudorászott; szép vagy óh tavasz, — óh szép vagy szerelem! . . . S meglehetősen közel lépkedtek egymás mellett.

Megvallom, szinte féltékeny voltam rájuk. A szívem telve volt és üresnek éreztem mégis. Úgy vágytam szeretni valakit! — Körülöttem

mindenütt sutogó párok nevetgéltek, a sóhajlás is, mely a hegyről jött, szerelemmel volt teli és arról mesélt a szökőkút csobogása, a távoli kürtészó a pásztor ajkáról. Szép vagy, oh szép vagy élet!

Másnap esett az eső. Hideg szél fujt s a betegek elkezdtek köhögni. A fürdőtulajdonos begyújtatott a kandallóba s a vendégek pelerinjeikbe burkolódzva jöttek le fázósan.

Igy egy egész hétig.

Sarolta kedvetlen volt, sokat gondolkozott, szinte megsápadt belé. Egy este megölelt és sirt:

— Nem, nem megyek férjhez . . .

Kezeit csüggedten hullajtá ölébe és a hogy arcába néztem, most először láttam meg azon az apró ráncokat.

— Bolondság, nem nekünk való már most!

— Az én hajam is fehér lesz idestova és igazán nevelhetne a világ rajtunk, bolond, vén gyerekeken. Fázom édes, apról napra érzem, hogy öregebb leszek, ha akkor nem lett belőle semmi, minék most? — Megmondtam neki tegnap este egész őszintén és ő már el is utazott.

Végig simította fehér homlokát a mig ismételte:

— Nem, se hozzá, se máshoz . . .

Eloltottuk a lámpát, az eső halkán, szinte gunyolódva kopogott az ablakon és távolról suhogtak a szélben a fenyők.

. . . Sajnálalak te édes, okos, szép nagy leány, de igazat adok neked és egyszersmind bocsánatot kérek tőletek tizenhétéves babaasszonyok! — Most már azért tisztellek benneteket, mert nem gondoltok sokat. És vallom az édes mamáitok elvőt: siessetek férjhez menni addig, míg süt a nap!

melyek úgy a római pápa lelki hatalma teljességének, mint a püspökök tanítói, rendi és joghatósági hatalmának tiszteletben tartásával kizárólag az egyházkormányzatot illetik.

4. §. Azon nem várt esetre, ha az autonomia valamely testülete, vagy közege oly határozatot hozna, melylyel az autonómiának a jelen szervezet második §-ában az apostoli királynak legfőbb kegyuri jogára vonatkozólag megszabott hatáskörét tullepné: az ország Hercegeprimása, mint az országos katolikus gyűlés elnöke, jogosítva van a püspöki kar hozzájárulásával Ő Felségéhez, a magyarországi katolikus egyház főkegyurához fölterjesztést intézni.

Az ilyen fölterjesztett határozat végrehajtása függőben tartandó addig, míg a legfőbb kegyúr a hozzá intézett fölterjesztés fölött határoz.

5. §. Azon nem várt esetre, ha az autonomia valamely testülete vagy közege oly határozatot hozna, melylyel az autonómiának a jelen szervezet 3. §-ában az egyház jogára vonatkozólag megszabott hatáskörét tullepné: az ország Hercegeprimása, mint az országos katolikus gyűlés elnöke jogosítva van azt a magyar püspöki kar elé terjeszteni.

Az ilyen határozat végrehajtása a püspöki kar határozatának meghozataláig függőben tartandó.

Ha a püspöki kar a határozatot az egyház jogába ütközőnek nyilvánítja, a határozat érvénytelen.

6. §. Ezen autonomia hatásköre az erdélyi püspök-megyei r. katolikus statusnak önkormányzati jogát, — mely alapszik az Approb. P. I. t. 1. art. 3; a Leopold-féle diploma 1. pontján; Ferenc királynak 1792-ik évi május hó 26-án az országgyűléshez intézett levele 45. pontján; Ő Felségének 1867. évi augusztus 19-én és 1893. évi nov. 4-én kelt legfelső elhatározásán; az 1868. évi XLIII. t. cz. 14. §-án — csak azon ügyekre nézve érinti, melyek közösöknek fognak ismertetni.

7. §. Ezen autonómiai szervezet hatás-

ügyek, melyek úgy a római pápa Ő szentsége legfőbb egyházi hatalma teljességének, mint a püspökök tanítói, rendi és joghatósági hatalmának tiszteletben tartásával, kizárólag az egyházkormányzatot illetik.

4. §. Ha az országos katolikus gyűlés, vagy igazgatótanács oly határozatot hozna, melylyel az önkormányzatnak, a jelen szervezet 2. szakaszában az apostoli királynak főkegyuri jogára vonatkozólag megszabott hatáskörét tullepné, az ország hercegeprimása, mint az országos katolikus gyűlés elnöke, jogosítva van a püspöki kar hozzájárulásával Ő Felségéhez, mint főkegyurhoz, felterjesztést intézni. Az ilyen felterjesztett határozat végrehajtása függőben tartandó addig, míg a főkegyúr a hozzá intézett fölterjesztés fölött határoz.

5. §. Ha az országos katolikus gyűlés, vagy az igazgatótanács oly határozatot hozna, melylyel az önkormányzatnak a jelen szervezet 3. szakaszában az egyház jogára vonatkozólag megszabott hatáskörét tullepné, az ország hercegeprimása, mint az országos katolikus gyűlés elnöke, jogosítva van azt a magyar püspöki kar elé terjeszteni.

Az ilyen határozat végrehajtása a püspöki kar határozatának meghozataláig függőben tartandó.

Ha a püspöki kar a határozatot az egyház jogaiba ütközőnek nyilvánítja, a határozat érvénytelen.

6. §. Ezen autonómiai szervezet mellett épségben tartatnak a püspökök részére a katolikus elemi-, közép-, fő- és szakiskolákban, valamint a tanító-, tanítónő- és kisdédvőnő- (óvó) képzőkben a vallásoktatás és a katolikus tanintézetek minden fokozatában az oktatás és nevelés intézése úgy a vallás, mint a hitélet szempontjából.

7. §. Ezen önkormányzat hatásköre nem

köre nem érinti a megyés püspököknek és a káptalanoknak az utóbbiak által gondozott alapítványokra vonatkozó, a canon-jogon és a királyi rendeleteken nyugvó jogát.

8. §. Ezen autonómiai szervezet hatásköre nem csorbítja sem a katolikus kegyuraknak a canon-jog- és kir. rendeleteken alapuló jogkörét, sem a már létező egyházközsegeknek kormány-, vagy püspök-hatóságilag megerősített szabályrendeleteken, avagy jogszokásokon nyugvó egyházközsegi önkormányzati jogát.

9. §. A katolikus autonomia magának vindikálja azon jogot, hogy a katolikus vallás-, tanulmányi és egyetemi alapok, valamint a katolikus nevelés- és oktatásra tett alapítványok kezelése, az országos katolikus gyűlés rendelkezése alá bocsáttassék; addig míg ezen jogát érvényesítheti, azt kívánja, hogy ezen alapok törzsvagyonának sértetlen fentartása és azok jövedelmének hova fordítására befolyást gyakoroljon s ennek foganatosítása céljából ezen alapok költségvetésének és zárszámadásainak megállapítására a jelen szervezett 110—114 §§-ai értelmében befolyjon.

10. §. Ezen autonómiai szervezet mellett épségben tartatnak a püspökök részére a katolikus elemi-, közép-, fő- és szakiskolákban, valamint a tanító-, tanítónő- és kisdédvőnő- (óvó) képzőkben a vallásoktatás és a katolikus tanintézetek minden fokozatában az oktatás és nevelés intézése úgy a vallás, mint a hitélet szempontjából.

11. §. Azon esetre, ha az autonómiai testületek és közegek hatáskörükben hozott szabályrendeleteiket, határozataikat, vagy ítéleteiket önhatóságilag nem foganatosíthatnák, azok végrehajtása véget, amennyiben az állami törvények arra jogalapot nyújtanak, jogosítva vannak az állami közigazgatás hatóságainak segédkezését és eljárását igénybe venni.

12. §. Az állami közigazgatás segédke-

érinti a megyés püspököknek és a káptalanoknak az utóbbiak által gondozott alapokra és alapítványokra vonatkozó, a kánonjogon, a királyi rendeleteken és az alapítók szándékán nyugvó jogát.

8. §. Ezen önkormányzat hatásköre nem csorbítja a katolikus kegyuraknak a canonjogon, az országos törvényen és királyi rendeleteken alapuló jogkörét.

9. §. A katolikus vallás-, tanulmányi és egyetemi alapok, valamint a katolikus nevelés- és oktatásra tett alapítványok kezelése a katolikus önkormányzatnak joga. Addig is, míg az önkormányzat ezen jogát érvényesítheti, ezen alapok törzsvagyonának sértetlen fentartása és helyes jövedelmeztetése és azok jövedelmének hova fordítására befolyást gyakorol és ennek foganatosítása céljából ezen alapok költségvetésének és zárszámadásainak megállapítására a jelen szervezet §§-ai értelmében befoly.

10. §. Ezen önkormányzati szervezet mellett épségben tartatnak a püspökök részére a katolikus elemi közép-, fő- és szakiskolákban valamint a tanító-, tanítónő- és kisdédvőnő- (óvó) képzőkben a vallásoktatás és a katolikus tanintézetek minden fokozatában a katolikus tanintézetekben az oktatás és nevelés intézése úgy a vallás mint a hitélet szempontjából.

11. §. Azon esetre, ha az önkormányzati testületek és közegek hatáskörükben hozott szabályrendeleteiket, határozataikat vagy ítéleteiket saját hatáskörükben nem foganatosíthatnák, azok végrehajtása véget, amennyiben az állami közigazgatás hatóságainak segédkezését igénybe venni.

12. §. A közhatalóságok segédkezése külö-

zése, amennyiben az állami törvények arra jogalapot nyújtanak, igénybe vehető különösen az autonomia testületei vagy közegei által kivetett egyházi és iskolai adóknak és szolgálmányoknak behajtása végett.

13. §. A hatósági közegek a végrehajtásban való segédkezést, amennyiben az állami törvények arra jogalapot nyújtanak, meg nem tagadhatják és kötelesek a végrehajtást saját közegeik által foganatosítani.

14. §. Jelen szervezetben minden testületben és bizottságban, hol ez iránt más értekezés nincs, a jelenlévő tagok érvényesen

nösen igénybe vehető: 1. az illetékes önkormányzati testületek, közegek által jogerősen kivetett, vagy az egyházlátogatás (Canonica visitatio) által megállapított egyházi, iskolai és mindennemű adóknak, szolgálmányoknak a lelkész, önkormányzati tisztviselő és alkalmazott járandóságainak és a kegyuri szolgáltatásoknak behajtása céljából. 2. Az illetékes önkormányzati testületek és közegek által saját hatáskörükben hozott és jogerős határozatok végrehajtása céljából, melyek által önkormányzati világi tisztviselő vagy alkalmazott elmozdítása, felfüggesztése, vagy állásban helyezése, visszahelyezése, az eljárási költségben való marasztalás mondatott ki és az önkormányzati testület és világi tisztviselő, vagy alkalmazott ellenszegül. 3. Ha az önkormányzatnak bírói tevékenységgel felruházott illetékes testülete, vagy közege által tárgyalásra beidézt, de meg nem jelent és megjelenni vonakodó tanu hallgató ki, vagy a megjelent tanu a vallomástételt megtagadja, vagy pedig vallomása erősítendő meg.

13. §. A hatóságok segédkezése az egyházközsegi adók, valamint a lelkész és egyházközsegi világi alkalmazottak járandóságaira nézve az egyháztanács útján az első fokú közigazgatási hatóságnál kérhető: ennek sikeretlensége esetében az egyházmegyei tanács útján a törvényhatóság első tisztviselőjénél.

Az egyházmegyei tanács részéről kérendő ki a közhatalóságok segédkezése, ha országos adó, kegyuri szolgáltatás behajtása: önkormányzati világi tisztviselő vagy alkalmazott elmozdítása, felfüggesztése, állásban helyezése, vagy visszahelyezése, tanu elővezetése és tanuvallomás megerősítése (eskü, ünneplés fogadás) szükséges.

A közhatalóságok a végrehajtásban való segédkezést meg nem tagadhatják s kötelesek a végrehajtást saját közegeik által foganatosítani.

14. §. Jelen szervezetben minden testületben és bizottságban a jelenlévő tagok érvényesen határozhatnak, szavazategyenlőséggel

határoznak és minden választás viszonylagos szótöbbséggel történik.

15. §. Ott hol a jelen szervezet plebánosról szól; az alatt értendő a plebános-helyettes, a lelkész és a lelkész-helyettes is; néptanító elnevezés alatt pedig értendő a segéd-tanító, kántortanító és a tanítón is.

16. §. Az autonomia különböző fokozatai tanácskozási határozati és hatósági joggal követhető testületek és közegek szervezetnek.

Egyházközségi gyűlés és tanács;

Egyházmegyeitanács;

Országos katolikus gyűlés és igazgatótanács.

II. RÉSZ.

Az autonomia szervezete.

I. FEJEZET.

Az egyházközség szervezete.

A) Az egyházközségi gyűlés:

17. §. Minden róm. katolikus plebánia rendszerint (128. §.) külön egyházközséget képez.

A fiókegyházak akár külön, akár az anyaegyházzal együtt alakíthatnak egyházközséget.

tén az elnök dönt és minden választás viszonylagos szótöbbséggel történik, ha eziránt más intézkedés nincs.

15. §. Ott hol a jelen szervezet plebánosról szól, az alatt értendő a plebános-helyettes, a lelkész és a lelkész-helyettes is; néptanító elnevezés alatt pedig értendő a segéd-tanító, kántortanító is.

II. RÉSZ.

Az önkormányzat szervezete.

I. FEJEZET.

Az egyházközség szervezete.

17. §. Minden róm. katolikus plebánia rendszerint (128. §.) külön egyházközséget képez. A fiókegyházak ... szakaszban foglalt eljárás mellett akár külön, akár az anyaegyházzal együtt alakíthatnak egyházközséget.

17. a) §. Minden róm. katolikus azon egyházközségnek tagja, mely egyházközség (plebánia, anyaegyház, leányegyház) területén hat héten túl állandó lakással bír.

Ha valaki több egyházközség (plebánia, anyaegyház, leányegyház) területén bír ilyen- és a 20. szakaszban felsorolt ok, vagy okok nem zárják őt ki az egyházugyűlési tagok sorából, tetszés szerint választhat, hogy melyik egyházközségi gyűlésen kívánja tag-sági jogait gyakorolni.

18. §. Az egyházközséget képviseli:

- az egyházközségi gyűlés,
- az egyházközségi tanács.

19. §. Az egyházközségi gyűlés elnöke a plebános.

20. §. Az egyházközségi gyűlés tagja minden 24 éves és azon túl levő római katolikus férfi, ki az egyházközség területén legalább 3 év óta állandóan lakik.

Az áldozópap- és néptanítóra nézve sem

a 24 éves kor, sem a 3 éves lakás nem kívántatik.

Nem lehet azonban tagja az:

ki gyámság, vagy gondnokság alatt áll; ki egyházi bíróság által kiszabott egyházi fenyték hatálya alatt áll;

ki, ha házas, házasságát egyháziilag meg nem kötötte;

ki bünvádi fenyték alatt áll;

ki az egyház által kárhóztatott valamely társulat tagja.

21. §. »Az egyházközség azon tagja, ki a rá rótt szolgálományok teljesítését megtagadja; vagy a kitűzött végső időpontban is elmulasztja, mindaddig választói jogát nem gyakorolhatja, sem az egyházközségi, vagy az egyházmegyei tanács tagjának, képviselő-választónak, országos kat. gyűlési világi képviselőnek meg nem választható, sem pedig elfoglalt tisztében nem működhetik, míg elmaradt szolgálományát nem teljesítette.

21. §. Az egyházközség azon tagja, ki a reá jogérvényesen kivetett szolgálományokat az arra kitűzött végső határidőre le nem rójjá, nem lehet választó, nem választható, elfoglalt tisztében nem működhetik, míg elmaradt szolgálományát nem teljesíti.

22. §. Az egyházközségi gyűlés világi másod elnökét és jegyzőjét az egyházközségi gyűlés saját kebeléből három évre választja.

23. §. Az egyházközségi gyűlések az egyházmegyei világi képviselő-választókat határozat évre a következő számarányban választják:

a) minden egyházközségi gyűlés, melynek 400 tagja van, vagy azon alul, választ 2 képviselő-választót;

b) minden egyházközségi gyűlés, melynek tagja 400-on felül, de 1000-en alul van, választ 4 képviselő-választót;

c) minden egyházközségi gyűlés, melynek 1000 tagja van, választ 6 képviselő-választót;

az egyházközség területén nem is lakik —: a kegyur, ha római katolikus és azon római katolikus férfi, ki az egyházközségi terhek viselésében az egyházközség területén fekvő ingatlan után állandóan részt vesz.

Az áldozópap- és néptanítóra nézve sem a 24 éves kor, sem a 3 éves lakás nem kívántatik.

Nem lehet azonban tagja az:

aki gyámság vagy gondnokság alatt áll; aki a hadsereg, haditengerészet, magy. kir. honvédség, csendőrség állományában tetteleg szolgál;

aki egyházi bíróság által kiszabott fenyték hatálya alatt áll;

aki házasságát egyháziilag meg nem kötötte;

aki büntett, nyereségvágyból való vétség, a vallás és közszemérem elleni bűnös cselekmény miatt jogérvényesen kiszabott szabadságvesztés, büntetés végrehajtása alatt áll, vagy föltételes szabadságon van;

22. §. Az egyházközségi gyűlés a világi másod elnökét és jegyzőjét az egyházközségi gyűlés saját kebeléből 3 évre választja.

23. §. Az egyházközségi gyűlések az egyházmegyei világi képviselő-választókat határozat évre a következő számarányban választják:

a) minden egyházközségi gyűlés, melynek 400 tagja van, vagy azon alul, választ 2 képviselő-választót.

b) minden egyházközségi gyűlés, melynek tagja 400 felül, de 1000-en alul van, választ 4 képviselő-választót;

c) minden egyházközségi gyűlés, melynek 1000 tagja van, választ 6 képviselő-választót;

ha 1000-en felül van, minden további 500 tag után egy képviselő-választóval többet.

ha 1000-en felül van minden további 500 tag után egy képviselő-választóval többet.

Városi közgyűlés.

— II. nap. —

A törvényhatóság következetes marad, legyen bármily fontos ügy tárgyaláson a második nap, üres a terem.

A pénteki közgyűlésen egymás mellett szorongott a sok városatya a tanácsteremben; tegnap pedig az üres székek mutatták, hogy talán még juthatna hely többnek is, mint akik összejöttek vala.

Pedig elég érdekes tárgynak ígérkezett a selyemgyár ügye, amelynek csak potom 120,000 forint koczkázatásáról volt szó.

Egy pár szónok nem is akarta ezt a csekély összeget olyan könnyen kiadni onnan, ahol tulajdonképpen nincs is: a város kasszájából.

Ragány János városi főszámvévő, — akit Bertsey elkeresztelt a város tárczájának — szintén amellet érvelt, hogy inkább évi szubvenziót adjanak, mert ha megbukik a gyár, megszűnik a szubvenzió, de ha 120,000 frtot adunk bele, soha sem látjuk ezt a pénzt.

A közgyűlés többsége azonban megszavazta a nagy összeget.

A többi tárgynál alig volt vita; itt-ott egy-két felszólalás élénkítette csupán a tárgyalást.

Igy aztán 6 óra utánra lemorzsoltták az összes ügyeket s a két napos közgyűlés véget ért.

Tudósításunk a következő:

Az ülés lefolyásáról részletes tudósításunk a következő:

Beöthy László dr. főispán elnöklété alatt jelen voltak:

Dr. Baróthy Ákos, Hlatky Endre, Dr. Konrad Márk, Mezey Mihály, Dr. Berkovics Ferencz, Ifj. Cser János, Dr. Grósz Menyhért, Ländler Ferencz, Dr. Várady Zsigmond, Bertsey György, Mészáros József, Dr. Sarkadi Lajos, Stern Herman, Dr. Vucskics Gyula, Dr. Dési Géza, Dr. Friedländer Samuel, Gábel Jakab, Dr. Kurländer Ede, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Balogh Döme, Bognár Sándor, Deutsh K. Ignác, Huzella Gyula, Kunz Gusztáv, Mihely Adolf, Dr. Munk Béla, Müller Salamon, Pekánovics Imre, Rendes Vilmos, Rothman Jakab, Dr. Sonnenfeld Zsigmond, Szählender Károly, Steiner M. Albert, Ifj. Ullman Izidor, Dr. Buljovszky József, Istvánffy István, Szüts Dezső, Ifj. Rimler Károly, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Dus László, Busch Dávid, Ragány János, Szüts István.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvének hitelesítése közben Mihely Adolf és Bertsey György tettek a jegyzőkönyvre észrevételeket.

Mihely Adolf ajánlta, hogy a folyószámla kölcsön legfőbb 6%-ra vetessék föl. Bertsey György a korona és forint értékben kifejezett összegek tekintetében az egység precizizozását javasolta.

A jegyzőkönyvet ezután hitelesítették, mire áttértek a napirendre.

A selyemgyár.

Szücs Dezső aljegyző beterjesztette a pénzügyi bizottságnak a selyemszövőgyár létesítése ügyében hozott s általunk már ismertett javaslatát, s bemutatta a gyáros ajánlatát, melyet kötelező nyilatkozat alakjában nyújtott be a polgármesterhez. A tanács, mint állandó választmány, javaslata a kérdésben ez:

A város ingyen ad 4 hold telket, 15 évi adó és vámmentességet nyújt, továbbá 120,000 forint kölcsönt ad 50 évi egyenletes részlettelésre a cégnek, mely ennek ellenében jelzálogilag lekötött épületeit és gyári berendezését. A kamat felét a város viseli. A polgármestert felhatalmazzák, hogy járjon közbe a tarifa és fuvardíj mérséklés iránt.

Buljovszky József dr. kiterjeszkedik ama közérdekű részletekre, melyek nincsenek meg a

tanács előterjesztésében. A miniszter biztató igérete folytán folytatandónak találta a tárgyalást a céggel, s megnyugvást talált az országos iparfelügyelő nyilatkozatában. Az eredményül egy heti tárgyalás után beszámolt. Az iparfelügyelő meggyőzte, hogy a gyáros minden tekintetben garanciát nyújthat, s épp ezért az állam saját közegét küldi ki az építés és berendezés felügyeletére, mert ennek a gyárnak a létesítése az állam érdeke is. Elmondja a saját impresszióit is, hogy a maga szavazatát megnyugtassa. Az a meggyőződése, hogy a gyáros igen karakteres ember, aki az üzlet körét nagyon érti. Betekintést engedett a könyvvizetésbe s kitünt igy, hogy amerikai és külföldi gyárakkal is összeköttetésben áll. Ami a garanciát illeti, megtekintette a gyáros telekkönyvi állapotát, ami kedvező. Beszerezte a roveredói gyár szerződését. Roveredo ad ingyen telket, 200.000 forintért épít gyárat, 200 lóerőt ad évenként, adómentességet s egyéb kedvezményeket. Ennyit tart szükségesnek elmondani a gyáros személyéről. A garanciát illetően az a kérdés, hogy a 120.000 forint által milyen veszély fenyegeti a várost. De betáblázást enged a gyáros a berendezésre és az épületekre, egyéb ingatlanait azonban üzleti szempontból nem kötheti le. Véleménye szerint ez elegendő garancia. Nagyvárad nem lehet földművelő város, a gyáriparát kell emelni, fejleszteni. Azt kerekén tagadja, hogy ezáltal a kisipar rövidülne meg. A gyáripar létesítése által éri el a város nemzetgazdasági és általános fejlődését, s ezáltal érhető el a magánvagyon gyarapodása. Ajánlja, hogy mindent tegyenek meg a gyáripar bevezetéséért. (Helyeslés.)

Bertsey György mindenképp hozzájárul a polgármester ajánlatához, csupán a 120.000 forintot nem szavazza meg. (Derűlttség) Tudomása van róla, hogy ez a gyáros másutt is kopogtatott, de nem kapott kedvezményeket, mire visszavonult és Nagyváradra vetette a szemét. Ott az aradi gyáripar s tudvalevőleg Arad szállítja a nagyvárad esküdtzéknek a szociális tákat. (Zaj.) Az iparpártolás kérdésének fényes árny oldalát igyekeznek a szülő megvilágítani.

Elnök (csönget) Nagyon eltér a bizottsági tag ur a tárgytól. (Zaj.)

Bertsey György nem tartja helyesnek, hogy az idegen ipart támogatják. Meg van győződve, ha a nagyvárad iparosok szervezkednének s 100.000 forint segélyt kérnének, nem pártolnák kérésüket ily nagy melegséggel. A 120.000 forinton kívüli kedvezményeket egyébként meg szavazza.

Gábel Jakab örömmel hallgatta meg a polgármester előterjesztését. Szükségesnek tartja bár az ipar, különösen a gyáripar emelését, de a kockázaton felüli összeget nem szavazza meg. Inkább évi szubvenziót adjanak, mert így nincs kitéve a város annak, hogy esetleg megszűnik a gyár, azzal megszűnt a garancia: nem ér a gyár berendezésével együtt sem 30.000 forintot. Biztosabbnak s előnyösebbnek tartja, ha 30-40 évi tartamra évi 2500 forintot szavazzanak meg. (Helyeslés.)

Várady Zsigmond dr. szintén elismeréssel viseltetik a polgármester buzgalma iránt. Azt hiszi azonban, hogy a már létező intézmények fejlesztése volna az az út, amely a város boldogulásához vezet. De erre nem akar kiterjedni. Ajánlja az óvatosságot. Az első óvatosság hang Gábel Jakabé volt. A legmelegebben óhajtja, hogy sikerüljön a tanácsnak a még eddig nem létezett iparág meghonosítása, de ha nincs a tanács megbizonyulva a gyáros személye felől, házártnak tartja a vállalkozást. Információt akart szerezni a gyárosról, de nem kapott, egyszerűen megtagadták az információt. (Mozgás.) Ezek után pedig megtörténhetik, hogy egy szép napon Amerikába tűnik a gyár (Zaj.)

Kunz Gusztáv: A szövőségekkel együtt? (Derűlttség.)

Várady Zsigmond dr. (Kunz felé fordul.) Ha a bizottsági tag ur csodálkozik, hát az a feleletem, hogy a szövőségekkel együtt. Én már láttam, hogy hónapok alatt vittek el bizonyos urak egy egész téglagyárat. (Zajos derűlttség.)

A 120.000 forint segélyt egyébként feltétlenül meg kell tagadni. Kimutatja, hogy a gyáros nem tett kötelező nyilatkozatot, hívják fel erre. Az ingyen telket és az adómentességet hajlandó megszavazni mindezek dacára. Aggályai vannak, hogy nemcsak 500, de 100 szövőséket sem fog a gyáros felállítani. Ha szubvenziót adunk, ki kell az esetben kötni, hogy hány szövőséket tartozik a gyáros beállítani. Minden 100 szövőséket emelkedésnél az első 15 évben 1000-1000 forint szubvenziót adjon a város.

Friedländer Sámuel dr. megnyugszik abban amit az aktákból látott, s megnyugszik a polgármester előterjesztésében. Minthogy a kérdés határidőhöz van kötve, szükségesnek tartja, hogy minden halasztást célzó indítvánnyal szemben hozzon határozatot a közgyűlés. (Helyeslés.) Polemizál Várady Zsigmond dr.-ral, s kifejti azt a nézetét, hogy az iparfejlesztést szakferfiakra kell bízni, s nem lateinerekre, tanferfiakra. Az a szubvenzió, amit az állam ad a gyárnak, a városnak is szubvenziója, amennyiben itt létesül a gyár, s ez a város emelkedését jelenti. Rizikó nélkül nem lehet elképzelni vállalatot. (Ugy van!) Azt tartja, ha felelősséggel jár is az, hogy a város 120.000 forintot kölcsön vesz, nagyobb felelősség az, ha a város elszalasztja a kedvező alkalmat. (Ugy van!) A hozzá járulás 50 évre osztva, nem több mint évenként 2400 forint. A tanács javaslatának elfogadását ajánlja. (Helyeslés.)

Busch Dávid ajánlja a bizottság figyelmébe a tanács javaslatát.

Sarkadi Lajos dr. hivatkozik Várady Zsigmond dr.-ra, aki sötét színben látja a jövőt, Elismeri, hogy az aggodalom helytálló, mert előfeltételekkel nem bíró iparág meghonosítása veszélyes, de vannak kivételek. Rámutat arra, hogy a vállalkozó gondoskodott a hiányzó előfeltételek pótlásáról. Ez adja meg az alapot ahhoz, hogy ne zárkózzék el a város a támogatás elől. Nagy hordereje van a gyárnak a munkáskérdés tekintetében is, mert elérjük, hogy bizonyos szociális vonatkozásban munkát ad a munkátlanoknak. (Ugy van!) Sajnálná, ha elszalasztaná a város a ritka kedvező alkalmat. Elérkezett az ideje a végleges határozat hozatalnak. A biztosítéktól nem szabad megijedni. Nem kísérletezni jön ide egy vállalkozó, hanem nagyobb kockázatot nyújt, mint maga a város. Információ révén becsületes, vagyonos embernek ismeri a vállalkozót. Mindezek után legmelegebben ajánlja, hogy a nem tulságos hozzájárulást szavazzák meg a polgármester előterjesztése értelmében, arval a kikötéssel, hogy a tőke egyenlő részletekben törlesztessék az 50 év alatt.

Ragány János helyreigazítja dr. Várady Zsigmondot arra nézve, hogy nem marad a városnak törzsvagyon. Ott lesz törzsvagyonként a befektetésért az épület. Helyesebb, ha a város nem adja meg a 120.000 frtot, hanem 50 évig fizesse a város ez összeg kamatainak felét. Ha a gyár nem reusál, elvesz a város pénze. Óhajtja, hogy a gyár virágozzék, de a városnak sem akar veszteséget s ezért a járulék megadása mellett szavaz. — Végül felveti a kérdést, hogy illetékes-e most a közgyűlés 4 hold terület átadására, mert ez a törzsvagyon elidegenítése.

Mihelji Adolf osztja a Ragány nézetét. A 120.000 frt megadása drágább, mint a szubvenzió, mert a kölcsön felvételénél le kell vonni 3%-ot s a storno-díj 2%, ehhez jön a rendes kamat. Folyó számlán is drága a kölcsön. A kérdés fontos s ezért még lehet arról beszélni. Ruházzák fel teljhatalmúlag a polgármestert, hogy a feltételek keretén belül a szerződés pontjaira állapodjon meg a gyárossal.

Kunz Gusztáv azt igyekszik kimutatni, hogy a gyáros tett kötelező ajánlatot. Elfogadja a Mihelji Adolf indítványát.

Gábel Jakab azt óhajtja, hogy a 120.000 forintot szerezze meg a gyáros, a város pedig fizessen 40 évig 2000 forintot évenként hozzájárulás fejében.

Dus László kifejti, hogy a 4 hold telekre nézve nem kell előre kitűzés, mert más ilyen eseteknél sem követték ezt az eljárást. Nagyváradon a földművelést sem lehet igénybe venni s azért mikor új ipar keletkezéséről van szó, áldozatot kell hozni. A gyáros azért jön ide, mert Nagyvárad vasuti gőcpont. Határozni kell most a kérdésben, mert határidőn belül ki kell mutatni a gyárosnak, hogy hol állítja fel a gyárat.

Szavazásra kerülő a sor, a többség elfogadta a tanács javaslatát.

A járda-készítésről szóló szabályrendeletet dr. **Sarkadi** Lajos indítványára a jövő közgyűlésre halasztották.

A agyag- és gypföld szedésre vonatkozó szabályrendeletnél **Bertsey** György kifogásolja, hogy a fazikasoktól is szedjenek talpigánként 3 krt az agyagért. Ez az iparág ugy is nyomorúságos viszonyok között teng. Ezeket felmenteni kéri a fizetés alól.

Mihelji Adolf indítványára levették a napirendről és sokszorosították a szabályrendeletet.

A 4 millió kölcsön.

A tanács előterjesztette, hogy **Felner** A., a budapesti Viktória pénzügyintézet igazgatója ajánlatot tett, hogy 4 hó alatt szerez a városnak 4 millió frt külföldi kölcsönt, amelynek törlesztéses kamatja, 2% storno díja, provizio és összes költségekkel együtt olcsóbb lesz, mint a város most fennálló kölcsöne. Bizzák meg a polgármestert, hogy indítsa meg a tárgyalást.

Ragány János, tekintettel arra, hogy más ajánlat is van a városnál, indítványozza, hogy hatalmazza fel a tanács a polgármestert, miszerint más ajánlattevővel is tárgyaljon.

Mihelji Adolf elfogadja az előterjesztést, de a tárgyalásokba vonják bele dr. Hoványi Gézát, Reismann Mórt és Ternyei Antalt.

Dr. **Bulyovszky** József ezt a dolog természeténél fogva ellenzi, a pénzügyi bizottságnak ugyanis lesz alkalma az ügybe befolyjni.

Ealogh Döme nem helyesli, hogy 2% provizó, 80.000 frtot adjanak, mikor lesz ajánlat 1/2% provizóért is. Esetleges helybeli ajánlatot vegyenek figyelembe.

A tanács előterjesztését elfogadták.

Kell Béla, a locsoló csapok felállításának vállalkozója, kéri, hogy tekintettel arra, miszerint az ólomcső és vas ára igen emelkedett, az így előállt károsodását a város térítse meg. — A tanács elutasítani javasolja.

Bertsey György indítványára a 170 frt árkülönbözet kifizetését megszavazták.

Apróbb ügyek.

A dajkált gyermekek védelméről szóló szabályrendeletet elfogadták.

Tudomásul vették a Biharmegyei Gazd. Egyesület átiratát, hogy faiskolája mellett Erzsébet ligetet létesített s azt átadta a közönség használatára.

Rubi Adél tanító helyettesítésére 250 frtot megszavaztak.

Hillinger Lipóttai a Sas bérletére a szerződést 1907. decz. 31-ig meghosszabbították.

Jóváhagyták: Nemes Károly faterlep átruházását; — Oláh Ferencz sertéshizláló-telep bérletének meghosszabbítását; — Varga és Glück ürszék tisztítási szerződését; — Veres Sándor a szőlőtelep céljaira vett földterület szerződését; — Magyar Mojszi és Windisch Márton földbérleti szerződését.

Dr. **Hoványi** Ferencz v. főorvost nyugdíjazták.

Réz Mihály és neje fizetés rendezési ügyében elfogadták a jogügyi bizottság véleményét.

Tőkés István számtisztnek 3 havi, Kalmár József fogalmazónak 6 heti szabadságidőt engedélyeztek.

Az esküdtbírósg megalakításához s a felszólalások elbírálásához bizalmi férfiakul **Némethy** Károly dr. **Sipos** Árpád, **Kunz** Gusztáv, dr. **Váry** Szabó Béla és **Serényi** Gusztáv választották.

A miniszter által jóváhagyott III. o. jegyző állást a jövő hóban töltik be választás után. A nagyvárad kereskedelmi- és iparkamara megkereste a törvényhatóságot, hogy együttes küldöttség kérje fel a minisztert egy vasuti üzletvezetőségnek Nagyváradon leendő felállítására. A küldöttséget a főispán vezeti.

A kérelmet teljesítik; azon bizottsági tagok, akik a küldöttségben részt akarnak venni, jelentkezzenek a polgármesternél.

Végül még dr. Birabaum Dávid orvosi oklevelét meghirdették s a közgyűlés véget ért.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Május 15. Orvosegylet közgyűlése d. u. 5 órakor.
Május 22. A régészeti és történelmi egylet közgyűlése.
Június 15. A kath. kör mulatsága a Püspök-fürdőben.

* **Rendkívüli városi közgyűlés.** Nagyvárad város pénzügyei éppen nem irigylendők. A már korábban megszavazott kölesönt a mostani pénzügyi viszonyok miatt nem lehetett még eddig felvenni, hacsak a város nem akar olyan magas kamatot fizetni, amilyent alig bírna meg a pénztár. A mind messzebb menő követelmények, szükségletek azonban sarkalják a várost, hogy a pénzügyeit rendezze. Dr. *Bulyovszky* József polgármester egyik legnagyobb gondját képezi ennek a megoldása. Még e hónap folyamán, az ő kezdeményezésére, rendkívüli közgyűlést fog össze hívni a főispán, a melyen Nagyvárad város pénzügyi helyzetét fogják tárgyalni.

* **Bonifác napja.** Ma van a harmadik fagyos szent, *Bonifác* vértanu emléknapja, mely a váradakat közelebből érdekli, mert sz. *Bonifác* vértanu teteme a nagyvárad *Szent László* templomban egyik mellékoltárban van elhelyezve. A mártyr halál által kimúlt szentnek esontjait gr. *Forgách* Pál Nagyváradnak 1737-1747-ig volt püspöke hozta magával Rómából a Szent-Callixtus féle katakombából a múlt század közepe táján Nagyváradra s a jelenlegi újvárosi templomban helyezte el a szentnek tiszteletére készült egyik mellékoltárban. Szent Bonifác napján az ereklyét közszemlére teszik a hívőknek s hétfőn 9 órakor nagy mise lesz. *Bonifác* jószágkormányzója volt egy dús gazdag római urnőnek, aki a mártírok ereklyéit óhajtván megszerezni, Bonifácot bízta meg, hogy számára ezeket elhozza. Bonifác erre Kis-asiába ment és ott midőn *Szimpliczius* kormányzó kegyetlenkedéseit látta, maga is megkivánta a vértanui halált és keresztény hitért feljelentette magát. A kormányzó erre először vasszöveget veretett körmei alá, azután forró olmot öntetett szájába, de midőn még erre sem halt meg, forró kátrányba dobatta, Bonifác azonban innen is épen került ki és ekkor (Tarsusban 307-ben) fejét vették.

* **A színház építése.** A csütörtöki közgyűlés elhatározta, hogy a színház a Bémer-téren építtessék fel. Jóllehet, hogy ezen határozatot biztosan megfelelőbbek, de a miniszter bizonyára elutasítja ezt a felelősséget, mert hisz már egyszer jóváhagyta a színháznak a Bémer-téren építését. Dr. *Bulyovszky* József polgármester most már erősen hozzá lát a kivitelhez. *Busch* Dávid főmérnök felkérésére értesítette a színház terv készítőjét, hogy jöjjön el Nagyváradra s tegye meg az intézkedéseket a színház építésének megkezdésére. A szerződés szerint ugyanis a *Fellner*-czég vezeti és ellenőrzi a színház építését.

* **Patkány-invasió a vágóhidon.** Büszkén mutogattuk a vágóhidunkat, mikor elkészült drága pénzen s azt hittük, hogy az megfelel a követelményeknek. Azóta azonban annyi panaszt hallotunk,

különösen a mészárosoktól, hogy bizony hittük, mikép a hatóság megszívleli ezeket s változtat a botrányos állapotokon. A vágóhid hűtő-kamaráját nem tudják használni, mert az ott elhelyezett hus pár óra alatt föld nyálkával lesz bevonva. A mészárosok egy része, dacára, hogy fizette a drága bért a hűtő-kamrákért, mert kötelezve volt rá, külön bérelt jégvermet, hogy árúját megmentse. Ez még mind csekély dolog ahhoz, amiről most értesülünk. *Hivatalosan konstatálták, hogy a vágóhidon a hűtő-kamrákban annyira elszaporodtak a patkányok, hogy az ott elhelyezett húst összemáskálják és összepocskolják.* Ez által nemcsak rengeteg kárt okoznak a mészárosoknak, hanem igen könnyen megfertőzethetik az emberi élvezetre szánt húst s mérhetetlen károkat okozhatnak a közönségben a közegészségügyi tekintetben. Azt legjobban tudják az orvosok, hogy milyen veszély rejlik ebben a botrányos dologban. Felkérjük a polgármester urat, akinek bizonyára nem volt eddig tudomása erről a hallatlan dologról, hogy azonnal intézkedni sziveskedjék s a közegészségügy és a közönség megnyugtatása szempontjából a botrányos állapot megszüntetéséig is tiltsa el a husnak a hűtő-kamrákba való elhelyezését.

* **A honvéd huszár laktanya évi bére.** A honvéd huszár laktanya, a szerződés értelmében s éppen a honvédelmi miniszter sürgetésére a múlt év október 1-én teljesen készen állott, de a honvéd kincstár nem vette át s a honvéd huszárok csak ez évi május elején költöztek bele. A város kérelmére a miniszter a folyó év elejétől folyósította a laktanya bérösszegét. Az egynegyedévi bér elmaradása azonban annyiban sújtotta a városi pénztárt, mert az építési költség egy negyedévi hiánya pótolatlan maradt. A város tehát újra felírt a miniszterhez, hogy a negyedévi bért utalja ki mivel a város a kikötött határidőre teljesen elkészítette a laktanyát. A kérelem azonban nem sokat használt, mivel tegnap érkezett leiratában azt megtagadta a miniszter. Elismeri, hogy a laktanya kitűnően van építve s minden kívánalomnak megfelel. Az évi bért 12,378 frtban állapította meg, ami megfelel az építési költség 5%-ának. Hát a fentartási költségre mi jut ebből az összegből.

* **A utczai kérvényező és a király.** A király tegnap reggel Gödöllőről Budapestre érkezett. A mikor az udvari fogaton a «Metropol» szálloda előtt elhajtatott, egy frakkba öltözött fiatal ember hirtelen a kocsit elött termelt és a kocsiba akarta dobni a kérvényt. Szándéka azonban nem sikerült, mert a kérvény a földre esett. A király észre vette a dolgot s megállította a fogatot. Gróf *Paar* Ede kiugrott a kocsiból az udvari vadászszal együtt. A vadász fölemelte a kérvényt s a királynak átnyújtotta azt. A mikor a király ismét tovább hajtattott, a kérvényező fiatal embert a rendőrök letartóztatták. A király ezután a rákosi gyakorló téren megtartotta a minap elmaradt csapat-szemlét.

* **A pecze-szőlősi sörgyár pincéjéből.** Csütörtöki számunkban megírtuk, hogy az országos vegyészeti hivatal a pecze-szőlősi sörgyár pincéjének borai közül 13 hlt. hamisnak talált. Mi a borgyártók tisztességételen manipulációi ellen küzdünk a reális borkereskedelem érdekében s azért készsággal regisztráljuk azt a központi főszolgabírói hivatal által kiállított hatósági igazolványt, melyet előtünk felmutattak s mely szerint a pecze-szőlősi sörpincze 228 hl. bora közül 13 hlt. találtak vízzel keverve, melyből még nem hoztatott forgalomba semmi s

a borok más helyről vétettek. A tulajdonos mint borkereskedő maga kérte maga ellen a vizsgálatot.

* **A legkisebb Hoványi.** Jogakadémiánk tudós tanárát, a kath. autonómiai kongresszus előadóját dr. *Hoványi* Gyulát családi öröm érte: neje, *Korda* Irén egészséges leánygyermekkel ajándékozta meg. Az új szülöttet tegnap délután a Szent László templomban *Fetser* Antal keresztelte meg; a kis leány keresztneve dr. *Hoványi* Géza takarékpénztári vezérigazgató és *Hoffmann* Károlyné urnő lettek.

* **Prigl Olga menyasszony.** Mióta csak megindult a *Tiszántul* — karácsonykor lesz öt esztendeje — lapunknak legszorgalmasabb és mondhatjuk egyik legkedveltebb tárcza-írója *Prigl* Olga, egy fiatal, szép, kedves és szellemes gyomai leány. Mai tárczájával együtt egy kedves levelet is írt nekünk, melyben azt az örömdetes hírt adja tudunkra, hogy — — boldog menyasszony, ki Pünkösdkor lép vőlegényével az oltár elé. Ez a kis levél jellemző arra, aki írta s hisszük, hogy érdekelni fogja olvasóinkat, kiknek sok jó perczet szerzett hangulatos tárczáival s azért adjuk im a következőket:

Gondoljanak ránk és imádkozzanak értünk Pünkösdi hétfőjén, az esküvőnk napján. Még meg sem irtam: az én vőlegényemet *Mányi* Gyulának hívják, okl. jegyző és m. kir. anyakönyvvezető, a testvérhugomnak *Ellának* a vőlegénye *Jacoby* Gábor okl. mérnök Mezőtúrról. Mi két leány mindig egyek voltunk s most az oltár elé is együtt lépünk a kedves szép gyomai templomban. Nagy lépés ez az életben, úgy lehet sok megpróbáltatás vár reánk, de megerősít az a tudat: velünk lesz az Isten!

Fogadjanak kedves szerkesztő ur ezután is szívesen; — én nagyon köszönöm eddigi jóindulatukat és továbbra is hűséges, odaadó munkatársuknak ígérek.

Mindnyájunk szíves üdvözléssel vagyok igaz tiszteletjűk: *Prigl Olga.*

Szíves örömmel vesszük ezt a becses ígéretet s részünkről őszintén kívánjuk, hogy minél kevesebb része legyen a megpróbáltatásokban, hanem legyen az új életben boldog, meglegedett!

* **Postahivatal a Püspökfürdőben** A nagyvárad m. kir. posta- és táviratigazgatóság közölni teszi, hogy a *nagyvárad-püspökfürdői* postahivatal a fürdő évad tartamára f. hó 16-án ismét életbe lép.

x **A fürdőévad közeledtével** a makacs csúsz- és köszvényben szenvedők ne gondoljanak arra, hogy bajuk ellen drága fürdőket vegyenek igénybe, mert azon kitűnő hatású csúsz- és köszvény elleni kenőcs, melyet *Zoltán* Béla udvari szállító gyógyszerárban Budapestben lehet üvegenként 1 frtért kapni, 15-20 éves bajokat is sikeresen gyógyít. Ezer és ezer ember bizonyítja, hogy e kinos betegségek biztos gyógyszere e csodakenőcs.

* **Gyermekgyilkos anya.** Tegnap számbunkban megírtuk, hogy a nagyhidnál egy gyermek hulláját fogták ki a vízből. *Kajcsa* Juliánáért, a gyermek anyjéért tüvé tette a rendőrség a várost és táviratozott az illetőségi helyére Bereg-Böszörménybe, míg ma egész véletlenül kézre-került. *Kajcsa* Juliánna ugyanis szolgálatba állott *Bleyer* Ferencz szekereshez, a ki ma feljött bejelenteni a rendőrséghez, mivel cselédkönyve nem volt. *Bleyer* majd sóbálványvá vált, mikor megtudta, hogy cseléde gyermekgyilkos. Letartóztatták *Kajcsa* Juliánát, a ki bevallott mindent töredelmesen. Elmondta, hogy a gyermek apja *Horváth* Ferencz bereg-böszörményi ember s ő nagy viszontagságok között tudta eddig is eltartani, mivel nem akarták sehoh szolgálatba fogadni a gyermekkel együtt. Csütörtökön este 8 órakor elkeseredésében levitte a gyermeket a Lőblégyár melletti körözpátra s ott belédobta a vízbe. Azután mint a ki dolgát jól végezte, szállásadónéjához ment a Francia-sorra, ahol

sokaknak feltűnt, hogy nincs vele a gyermek. Meg is kérdezték e felől s Kajcsa Julis nagy léleknyugalommal felelte:

— Minden jól van már, nincsen semmi baja.

A gyermekgyilkos anya a rendőrség előtt cinikusan viselte magát, kijelentette, hogy mielőtt tettét végrehajtotta, számolt a büntetés-sel is.

— Kapok vagy egy-két évi fegyházat érte, — felelt közönyvel.

* **Az utóállítások pótlása.** A m. kir. belügyminiszter elrendelte, hogy a hadkiegészítési kerületi parancsnokságok székhelyein szervezett állandó sorozó bizottságok június hó 20-án kivül még 12-én és 27-én, júliusban pedig 5-én és 20-án kivül, a szükséghez képest még 12-én is, üljenek össze és működjenek.

* **Házalás — Lisztben.** Kereskedőink jóidő óta panaszkodnak, hogy különféle czikkel oly nagymérvű házalást üznek egyesek városunkban, amely érzékenyen megkárosítja a drága boltbért fizető kereskedőket. Petroleum, bor, szövet, fűszer, vászon ma már mindenfelé kapható, a házaknál kínálják a házalók. A legújabb panasz az, hogy már lisztet is hordanak házról-házra Nagyvárad városának van a házalást tiltó szabályrendelete. Miért csinálták ezt, ha nem hajtják végre. A rendőrség kötelessége volna, hogy szigorúan ellenőrizze a házalókat.

* **Miniszter a fűző ellen.** Szászország közoktatásügyi minisztere érdekes rendeletet adott ki a minap: a községi és állami leányiskolák növendékeinek ugyanis megtiltotta, hogy derékfűzőt hordjanak. A fűző ellen egészségi szempontból már sok orvos nyilatkozott, de egyetlen orvosi véleménynek sem volt még akkora, egy egész országra szóló hatása, mint a szász miniszter rendeletének. Ez talán nálunk is elkelne!

* **Női kalapok — tyuktollakkal.** Az éneklő madarakat védő társaság Angliában azzal valóította meg elméletét, hogy London legelőkelőbb városrészében divatárú-üzletet nyitottak, amelyet a leghiresebb divatárúsnő, Mrs. Alys White vezet. Ebben az üzletben a legdivatosabb és a legsikkesebb kalapokat fogják árusítani, de azoknak a kalapoknak a díszítésében nyoma sem lesz az éneklő madaraknak. Egyetlen toll, egyetlen szárny sem fogja Withe asszony kalapjait ékesíteni, legkevésbé valamely kitömött, egész madár. Szívesen alkalmazza azonban díszül a tyukok, galambok és más olyan madaraknak tollait, amelyek az embereknek táplálékul szolgálnak. Anglia legelőkelőbb hölgyei támogatják ezt az új tervet.

* **Kötél, revolver vagy fuladás?** Egyik zímankós májusi napon egy öreg ember járt-kelt Szeged utcáin és megszólította a vele szembe jövőket:

— Mondja meg melyik szebb halál? A kötél, revolver vagy fuladás?

A szegedi embertársak természetesen nem adtak tanácsot, hanem ráhagyták az öregnek a választást uri guszthusára, míg végre egy rendőr elé került, aki bevezette a biztos ur elébe.

— Hát melyik oldalbordája fáj magának? — kérdezte a biztos finom tapintattal.

— Vezessenek a miniszterhez — szölt a zavaroszemű aggastyán, hogy az mondja meg, kik rabolták el a vagyonomat.

Némi kutatás után kiderítette, hogy a szerencsétlen ember háborodott *Lusztig* Mór, egykor dus-vagyonu bajai nagykereskedő, aki azonban tönkre ment. Bevitték a szegedi kórház megfigyelő osztályába.

* **Az elaggott iparosok alapjára** Páhn Antalné iparos özvegye öt forintot szíveskedett adományozni. Fogadja érette e helyen is köszönetünket. Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében: *Bertsey* György, elnök.

* **Halálozás.** Résztvétel vettük a következő gyászjelentést:

Özv. Bakó Károlyné született Fülep Róza ugy a maga, mint gyermekei: Róza, Etelka, Sándor és Kornélia, anyósa özv. Fülep Károlyné, sógorai Nagy János és neje, Pintér Imre és neje, Polonkai

Gyula és neje, ugyszintén számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatják, felejtellen jó férjének, édes atyának, vő sógor és rokonnak *Bakó* Károlynak f. hó 13-án reggel 3 óraker életének 43-ik s boldog házassága 18-ik évében történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. hó 14-én d. u. 4 óraker fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint Nagy-Körözs-utca 542. számú háztól az újvárosi központi temetőbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtesztességétélre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1899. május 13. Áldás és béke poraira!

* **Gúta község pusztulása.** Az a rettentő tüzvész, mely a minap a komárommegyei Gúta községet elhamvasztotta, még nem jelentette végét a megpróbáltatás szörnyű napjainak, melyek voltaképpen most érkeztek el az egykori virágzó községre. Mióta a tűzkatasztrófa történt szakadatlanul felhőszakadászerű zápor pusztít, mely a födeleket is majd elvitte, a fedetlen házakban pedig borzasztó károkat okoz. A leégett házak falai egymásután bedőlnek. Itt egy kéményi szakad le, amott egy tűzfal roskad össze. A legjobb téglafalak meginganak, a vályog és sárfalak pedig szétmálnak. Ahol nem égett le, ott átáznak a padlások, a szobában sár és víz, tönkremegy minden, a mit a tűz meghagyott. *Palkovich* Viktor gútai esperes plebános, kihez az inségesek javára tömegesen érkeznek az adományok, borzalmas dolgokat ír az ottani nyomorról. A minap oly szépen megindult már a munka. Mint a hangyaraj, sürgött-forgott a nép, szállították a tömérdek épületanyagot: fát, deszkát, zsinelyt, cserepet, téglát és homokot. Mindenfelé ácsoltak, faragtak, meszet oltottak. Itt-ott már állították a fedelet, volt olyan, aki már fölrakta a cserép egy részét, de most a záporfélbeszakított mindent. A hatóság azzal vigasztalta meg a szerencsétlencet, hogy 5000 frtot osztott ki közöttük. Ebből 3000 frt a király, 1400 frtot a belügyminiszter, 500 frt pedig a Józsv-egyesület adománya, melyhez újabb Tisza Kálmánné, a Józsv-egyesület elnöke még 2000 forintot csatolt. De ez összeg csakhamar elfogyott, még meg is kellett kétszerezni, de ez az összeg is oly csekély volt, hogy nagyobb segítség senkinek sem jutott. *Palkovich* esperes-plebános hálás köszönettel fogadja a könyöradományokat, melyeket címére Gútura lehet küldeni.

x **Ma nekem, holnap neked.** Már többször említettük, hogy a szerencse sokaknak jövőjét megváltoztatta. Amint értesülünk, egy budapesti bankház eddig több mint két millió forintot fizetett ki megbízóinak 100.000, 90, 80, 30 ezer koronás nyereményekben. A most kezdődő osztálysorsjátéknál olvasóink figyelmébe ajánljuk ezen cézget, mely szerencsésjénél, szoliditásánál és megbízhatóságánál fogva amugy is nagy bizalomnak örvend. Ez a cég *Török A. és Társa* bankháza Budapesten, mely a beérkező megbízásokat pontosan, gyorsan és megbízhatóan teljesíti. Az első osztályú sorsjegyek árai: $\frac{1}{1}$ sorsjegy 6 frt, $\frac{1}{2}$ sorsjegy 3 frt, $\frac{1}{4}$ 1 frt 50, $\frac{1}{8}$ sorsjegy 75 kr. Sorsjegyek bevásárlásánál *Török A. és Társa* budapesti bankházát, *Váczi-körut 4/a.* legmelegebben ajánljuk.

EGYESÜLETEK.

Biharmegyei és Nagyváradai nőegylet. A »Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet« választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi május hó 16-ik napján d. u. 4 óraker az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1899 évi május hó 16. napján. Özv. báró *Gerliczy* Félixné, elnök.

A lövészegylet közgyűlése. A nagyváradai polgári lövészegylet ma délután 5 óraker a Sport-pavillon nagytermében tartja rendes évi közgyűlést. A tárgysorozat a következő:

1. A választmány jelentése az elmúlt év nevezetesebb mozzanatáról s előterjesztés az alapszabály 5-ik §-ának módosítására.

2. A kertfelügyelőség működéséről szóló jelentés.

3. Az egyleti és kertfelügyelőségi pénztár zárszámadásai.

4. Ezek átvizsgálását igazoló számvizsgáló bizottság jelentése.

5. A választmány javaslata a felmentvények megadására.

6. Lemondás által megüresedett számvizsgálói tisztség betöltése.

7. Oly indítványok feletti határozat, melyek tárgyai f. évi május hó 10-ik napjáig a helyettes főlövész-mester urnál írásban beadva lettek.

Kelt Nagyváradon a polgári lövészegylet választmányának 1899. évi ápril hó 29-én tartott üléséből. *Janky József*, helyettes főlövész-mester.

A sakkör rendkívüli közgyűlése. *Szász* Ágoston halálával a nagyváradai sakkör elnöki széke üresen maradt. Ebből kifolyólag *Hoványi* Gyula dr. alelnök a következő meghívót bocsátotta ki:

A sakkör tagjait van szerencsém a f. hó 28-án azaz vasárnap délután 5 óraker a Széchenyi szálloda emeleti szobájában tartandó rendkívüli közgyűlésre meghívni. Tárgy: a *Szász* Ágoston halálával megüresedett elnöki szék betöltése.
Dr. Hoványi Gyula.

IRODALOM.

Negyven év a katolicizmus történetéből.

Veterán kath. napilapunk a »*Magyar Által*« az idén tölti be pályafutásának 40-ik évét. E hosszú idő alatt tisztes szerep jutott e lapnak a katolikus mozgalmak irányításában. Nem üres kérdés tehát, ha a lap 40 éves történetének ezt a czímet adta a szerző, dr. *Sziklay* János, a lapnak hosszú idő óta kiváló munkatársa. A tartalmas 10 ivre terjedő füzet meg is felel e czímnek, Nem a lapra vonatkozó részletekkel van megtöltve, hanem át és át van szöve az utolsó 40 év rendkívül érdekes és fontos történetével. Öt fejezetre osztva mindvégig érdekesen megvilágosítva, tárgyalja szerző e kettős témát. A könyvet a lap előfizetői mellékelve kapták, de úgy tudjuk, könyvtári forgalomba is kerül. Tanulságos olvasmányt nyújt minden érdeklődőnek. Felhasználjuk egyuttal az alkalmat, hogy gratuláljunk a legrégebb kath. napilapnak s azt kívánjuk, hogy a folytatólagos történetben vizsgálóbb, felemelőbb képet nyujthasson a magyar katolicizmus történetéből.

Szűz Mária lelkének gyümölcsei. Olvasmányok a Mária hónapokra. Irta *Epölyi* Ferencz, nagykálnai plébános. Éppen most jelent meg *Buzárovits* Gusztáv esztergomi könyvkiadónál a fenti czimű hitbuzgalmi mű, mely a vallásos lelkeknek akar olvasmányt nyújtani május és október hó minden egyes napjára.

Szent Pál a Galatákhöz intézett levelében (5, 22, 23.) így ír: «A lélek gyümölcsei pedig ezek: eretel, öröm, békeség, türelem, kegyesség, jóság, hosszútűrés, szelidség, hit, szerénység, megtartóztatás, tisztaság.»

Mikép ékesítették e lelki gyümölcsök Szűz Anyánk szeplőtelen szívét, azt mutatják be ezen olvasmányok.

Szűz Máriának, mint Isten legjelesebb teremtményének páratlan jelleme kidomborodik előttünk az olvasmányok nyomán. Igaz, hogy sok jeles mű foglalkozik ezzel, kivált a külföldi irodalomban: de magyar, eredeti mű még mindig kívánatos e téren.

Hogy tehát a «Magyarok Nagyasszonyát» magyar szívből fakadt sorokkal is köszöntsük, e czélra írta a vallásos irodalom terén előnyösen ismert szerző a fenti művet. A ftdő egyházmegyei hatóság a bírálatra benyújtott műnek kiadását helyeselte oly megjegyzéssel, hogy hiszi, miszerint a mű olvasása jeles gyümölcsöket fog teremni az olvasók lelkében.

Hitszónokok is sikeresen használhatják a művet május havi beszédeik megtartásánál.

A 200 oldalra terjedő, tiz szép képpel díszített mű ára füzve 50 kr., szép vászonkötésben 80 kr. 10 példányra egy tiszteletpéldánnyal szolgál a kiadó.

Igazságszolgáltatás

Krecsányi kapitány sajtópöre. Piber Antalné, akinek Budapesten az örmövelgy-utczában koresmája van, Krecsányi Kálmán VIII. ker. rendőrkapitányt feljelentette hivatalos hatalommal való visszaélés miatt. Tette pedig ezt azért, mert Krecsányi a vendéglőjében, melyet szocialista munkások látogatnak leginkább, rázziákat szokott még nappal is tartani s ezzel a vendégeit elriasztja. Viszont Krecsányi meg sajtópört indított Piberné ellen, a ki őt a szocialisták Népszava című lapjában erősen megtámadta. A két pörben érdekes dolgok történtek azóta. A koresmárosné panaszát illetőleg a törvényszék s most legújabbán a királyi tábla is megszüntető határozott, míg a sajtópörben e hó 15-ére esküdszéki tárgyalást tüztek ki. Erre a koresmárosné védője, dr. Vázsonyi Vilmos tanukat jelentett be, bizonyítandó az esküdtek előtt, hogy Krecsányi kapitány csakugyan visszaélt a hivatalos hatalmával. A sajtóbírószak azonban megtagadta a tanúk kihallgatását, hivatkozván a másik pör megszüntető határozatára. Ám a bíróság, mintha megfélekedezett volna arról, hogy nem jogerős az a határozat. A furcsa tévedést Vázsonyi dr. kihasználta s rögtön bejelentette, hogy az esküdszéki tárgyaláson nem fognak megjelenni, mert nem vesz részt oly eljárásban, melyről előre tudja, hogy azt a Kuria megfogja semmisíteni. A fura »tévedést« ma, ugylátszik, észrevette a bíróság is, mert Mészáros kir. ügyész nyomban intézkedett, hogy a hétfőre kitűzött tárgyalás elmaradjon.

Kauczió-sikkasztás. A millenium alkalmával gomba módra termettek az olyan kétes újságok, amelyek a kiállításon résztvevők hiúságára és zsebére utaztak. Ilyen volt a »Magyar Társadalom« című hetilap is, melyet Szilágyi (Schwartz) Gyula és Gyene Aladár adtak ki. A lapalapítás egyik lényeges segítő eszköze a kaucziós alkalmazottak szerződötése volt, akiknek az óvadékaik a vállalkozó fiatal urak forgó tőkéül használták fel. Mikor aztán az elszámolás órája ütött és a munkanélküli alkalmazottak kauczióikat kérték vissza, Szilágyi és Gyene mindenféle ürügyel bujtak ki e kötelezettség alól. Hol elutaztak, hol meg egyéb eselt használtak. Végre is az elsikkasztott kaucziók tulajdonosai bűnvádi feljelentést tettek ellenük. Szilágyi és Gyene erre az egyezkedés terére léptek és sikerült is annyira rendezniök az ügyüket, hogy a büntető törvényszék mai végtárgyalására csupán két 100 forintos sikkasztással voltak vádolva. Dr. Kesserű alügyész vádbeszéde után a törvényszék, mely Eördögh András bíró elnöke alatt tanácskozott, Szilágyi Gyulát két rendbeli sikkasztás vétsége miatt 10 forint és 25 forint pénzbüntetésre; Gyene Aladárt egy sikkasztás vétsége miatt 10 forint pénzbüntetésre, mindkét vádlottat pedig egy-egy évi hivatalvesztésre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész felebbezett.

A színésznő virágai. A vigszínház szép szöke színésznője, B. Iona lakásán nagy dühösen jelent meg a minap egy nő a kora reggeli órákban. A jövevény Weiszfeld Regina volt és noha a látogatás egészen más természetű volt, viselkedése a féltékeny asszonyra vallott. Pedig az ok sokkal prózáibb volt. Mérgesen, haragját legyőzi nem tudva, kérdezte a szobaleányt:

— Itthon a nagysága?

— Nincs idehaza most senkinek, volt a felelet.

Weiszfeld Regínának több se kellett, egy ugrással a hálószoba ajtajánál termett s azt betaszítva, ott termett a még alvó B. Iona ágyánál.

— Hát soha sem kapom már meg a virágjaimért járó 8 frt. 50 krt?

— Várjon a sorjára — felelt B. Iona, a mire a büntető járásbíróshoz beadott panasz szerint a virágárosné a sértőszavak egész özönével árasztott el.

— Szégyelje magát szemtelen színésznő! mondta volna Weiszfeld Regina a többek közt.

A panasz folytán Bezerédj bíró becsületsértés és magánlaksértés czímen vonta felelőségre Weiszfeld Regínát, a ki a szemtelen szóhasználatát tagadva, egyébként beismerte, hogy a kérdéses időben csinos kis lármát esapott B. Iona hálószobájában. De menteni is tudta fellépését azzal, hogy a virágokért járó pénzt sehogyssem tudta megkapni. Mivel pedig B. Iona a becsületsértő szó elhangzását bizonyítani nem tudta, a bíró e vád alól, aztán a magánlaksértés vádjá alól is felmentette a vádlott nőt. Az utóbbi alól azért, mivel Weiszfeld Regina, kifizetetlen kontója lévén, nem jogosulatlanul hatolt be a panaszosnő lakásába.

B. Iona kisasszony, aki elgondolta, hogy minő kellemetlenségek is támadhatnak abból, ha a hitelezők csak beronthatnak hozzá, bosszusan felebbezett. Aztán egyet igazítva az aranyszínű frizuráján meg a kékselyem bluzán, gyorsan távozott az udvariatlan bíró szobájából.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dr. Marienesku Athanász.*

928. Szuja Margit — Kovács Ferenc — h. hagyva.
930. Békészki Iona — Puczko János — h. hagyva.
931. Jónás János — Pap Sára — rendelet.
932. Muszki István — Gombos Mária — h. hagyva.
933. Molnár Mátyás — Kürti Sára — helyben hagyva.
939. Bodó Ágnes — Fábrián József — helyben hagyva.
1106. Petry József — Kovács Igmén — h. hagyva.

Előadó: *Fráter Imre.*

116. Glorik Pál — Medvegy Mihály — megváltoztatva.
184. Jakab Györgyné — Jakab Jánosné — r. megvált.

Előadó: *Bócz Géza.*

670. Kovács István — Fazekas Erzsébet — feloldva.
677. Fekete Péterné — Cs. Kiss Sára — r. megvált.
708. Nuszbaum S. — Kis Miklós — rendelet.
1103. Reich Mór — Morgenstern Izidor — feloldva.
1131. Serk Juon hagyatéka — h. hagyva.
1133. Fülöp Józsefné — Gottlieb Mórné — r. megvált.
1154. Baranyi József és neje hagyatéka — feloldva.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

220. Világos község urb. legelő felosztás — rendelet.
285. Szilágyi Bálint és neje — Hajdu Márton és neje — h. hagyva.
433. Eriadás Oana — Jank Mitru — h. hagyva.
581. Palka Mária — Palka Györgyné — h. hagyva.

Előadó: *Imrik Gusztáv.*

1039. Böttger János — Mann Mór — részben megvált.
1141. Jordán Viktor — Vormittag Mihály — megváltoztatva.
1168. Bodnár Lajos — Bakos István — visszautasítva.

Előadó: *Dr. Járossy Károly.*

987. Pankotai népbank — Koczój Teréz — h. hagyva.
939. Petrovits Antal — Lőrincz András — rendelet.
1038. Mandel Albert — Berger Dániel — h. hagyva.
1040. Aszlai József — Grosz Márton — h. hagyva.

Előadó: *Fognár Dénes.*

833. Moskovits Izidor család bukás — részben megvált.
1232. Kerekes Sándorné szándékos emberölés — h. hagyva.

1349. Morár Petru hat. ell. erőszak — helyben hagyva.

1350. Dubestyán Tima és társa közokirat hamisítás — felolva.

1828. Mocz Tógyer sikkasztás — részben megvált.

989. Máthé Péter lopás — megváltoztatva.

1011. Gavris Györgyné lopás — h. hagyva.

1081. Szánthó Márta rágalmazás — h. hagyva.

1140. Manye Petru lopás — feloldva.

1240. Bencze Sándor lopás — feloldva.

1336. Nagy András közesend ell. kihágás — r. megvált.

Előadó: *Urbán Adolf.*

1231. Dorsa Gábor lopás — részben megváltoztatva.

1303. Mintás János szándékos emberölés — r. megváltoztatva.

1500. Horváth János lopás — megváltoztatva.

1835. Mihaleszk Tódor lopás — részben megváltoztatva.

1334. Kis Gál László sikkasztás — helyben hagyva.

1335. Pontos Gligor jogtalan elsajátítás — h. hagyva.

1348. Simon József hat. ell. erőszak — megváltoztatva.

TANUGY.

Érettségi vizsgálat a főreáliskolában. A főreáliskolában a folyó tanév végén az érettségi vizsgálatnak írásbeli részét máj. hó 17. 18. 19. 20-ikán, a szóbelit pedig június hó 2. és 3-ikán fogjuk megtartani. Nagyvárad, 1899. május 12. Az igazgatóság.

A Kath. Pedagogia legújabb kettős füzeté a következő tartalommal jelent meg: Katholikus népiskoláink feladatai. Irta: *Notler Antal* dr. Idegesség és nevelés. Irta: *Tomor Ferencz* nyugalmazott főgimnáziumi tanár. Időszerű gondolatok. Irta: *Pintér Kálmán*, kegyestanítórendi főgimnáziumi tanár. A középiskolai ifjúság lelki vezetése. (1. A szentségek felvétele) Irta: *Pokorny Emánuel*, kir. katolikus főgimnáziumi hittanár. Az iskola higiénéja. Irta: *Hirling Antal* dr., áldozár és nevelő. A középiskolai vallásnevelés kérdéseihez. Irta: *Fludorovics Zsigmond*, kegyestanítórendi főgimnáziumi tanár. Willman Ottó jelentősége mint nevelő és bölcészé. Irta: *Pedagogus*. Katholikus egyetemen. Irta: *Gyürky Ödön*. A boldogságos szűz Mária gyülekezetének (kongregáció) szabályai. Irodalom: (Demény Dezső: Ágazatos hittan. Pokorny Emánuel. — Dreher-Láng: Katholikus vallásnevelés. — Pokorny Emánuel. — Keményfy K.: Ötven év alkotmányos egyházpolitikája, Dreisziger Ferencz. — Joyan-Szabó: Aquinói Szent-Tamás életrajza. Kiss János dr. — Hohl Antal: A Mária kongregációk története. Gyürky Ödön.) Vegyesek: (Ovasóinkhoz. — Vasárnap. — A művészeti képzés. — A kath. tanítók orsz. bizottsága. — Tanárképzés. — A magyar pedagógiai Társaság közgyűlése. — Hangok a multból. — Beküldött művek. A kitűnően szerkesztett folyóirat előfizetési ára 4 forint, megrendelhető: Budapest, VIII., Pál-utca 7. szám, II. em. 37.)

SZINHAZ.

Heti műsor.

Vasárnap d. u. *Csizmadia mint kísértet este Aranylakodalom.*

Hétfő: *A hálókocsik ellenőre.*

Kedd: *Troubadour.*

Szerda: *Kornevilli harangok.*

Csütörtök: *A hálókocsik ellenőre.*

Péntek: *Odette.*

Szombat: *Talmi hercegnő.*

d. u. *Náni.*

Vasárnap este: *Aranylakodalom.*

Hétfő d. u.: *Hamupipőke.*

este: *A nagyapó.*

A heti műsorról.

A színtársulat vezetősége kárpótolni akarja a közönséget a mult heti műsorért, de bizonyára nem azzal gondolja kárpótolni a csak-

nem egészen elveszett hetet a mivel mi. Ő egy Bisson féle vigjátékra gondol, neve: »A hálókocsik ellenőre« s irányára nézve eleget mondtunk ezzel. Bisson féle, mi pedig egészen másra gondoltunk.

A múlt hétről elmaradt operai előadás e héten fog megtartatni.

Fekete vér.

Dráma 5 felvonásban. Irta: dr. Jókai Mór.

A darabban magával tegnapi lapunk tárczát foglalkoztunk s most a tegnapi esti előadásáról megjegyezhetjük azt, hogy nem nagy hatása volt a közönségre, pedig a szereplők csaknem kivétel nélkül rajta voltak, hogy sikert arassanak.

A darab — hogy ismételtén tegyük rá megjegyzést — csupa kép, alak és elbeszélés, olyan frappáns jelenetben pedig mint a 4-ik felvonás végjelenete — nagyon szűkölködik. A közönség aligha nem jobban mulatott volna akkor, ha E. Kovács Gyula pld. a színpadról felolvasta volna a »Fekete vér« című regényt.

E darabban tünt ki igazán, hogy mily becses erejét képezi a drámai személyzetnek L. Fáy Szeréna. A legnagyobb hatást ő érte el játékaival és a darab csak akkor éled, mikor Manga cigány asszony a színpadon van és át-közödik, vagy hizeleg.

Miklósi Iona (Corinna) néhány sikerült jelenetet produkált; E. Kovács Gyula (Bárdy Zoltán gróf) emelte érvényre a darab egy poetikus jelenetét igaz bensőséggel; Bihari Ákos (Lenke Simon br.) sokat dühösködött míg a végjelenetben némi sikert ért el, Tompa Kálmán (Barkó Pali), Nyárai Antal (Lebegut), Vendrey Ferencz (Vasdinnye Balambér), Laczkó Aranka (Anna grófnő), Hatata Györgyike (Czitera) jók voltak.

Végül meg kell emlékeznünk arról, hogy a rendező fukarkodott a hallgató szereplőkkel és szinte komikus-volt, midőn a harmadik felvonásban Simon br. a jelenlevő hivatalnokokhoz fordul és ott talál 3 egyént 7 helyett. (b. i.)

REGÉNY-CSARNOK.

NEM HIÁBA.

Irta: Neidegg, fordította: Szirtes. 13. IV.

Starkenbach ur korán szokott kelni. Pályafutása kezdetének fáradsalmas idejéből megőrizte a rendes és szakadatlan munkásság erényét. Bármi fényes lakomát esaptak is házában, bármi későn tért is nyugalomra, már korán reggel dolgozó szobájában volt látható. Ott reggelizett, ott nézte át papirjait, azután pedig irodába kocsizott, mely a város szélén, hatalmas épületben, gőzmalmainak középpontján foglalt helyet.

De nem azok a malmok tették Starkenbachot többszörös milliommossá. Igazi gazdagságát egy szerencsés jószágvételnek köszönhette. Azok közé tartozott, akik a földbirtokon és ingatlanon csüggenek; mihelyt vagyonossá lett, eladó földbirtokot keresett. A szerencse kedvezett neki: megvette egy tükrejtőt földesur elhagyott uradalmát és egykori iskolatársát, Steinfellert bizta meg a jószág igazgatásával, jóllehet az semmi jelét nem adta még gazdálkodó képességének. E kettős dőreség miatt neveltség tárgya lőn mindenfelé. Egy év leteltével azonban már ő nevetett, mert Dobrovinban, az új birtokon, mely egy sziléziai főúr és egy főherceg szénbányáival volt határos, szenttelepeket földöztek fel; ezek most aranybányákká lettek a malmalmos számára, ki malomüzletét már csak mellékesen folytatta és bizonyára egyedül azért nem hagyta abban, mert nem akarta másnak átengedni, amit egyszer meg-

Steinfellner Károly, a tisztartónak időközben felnövekedett fia, igen jól kezelte a szénbányát, úgy, hogy évről-évre jövedmezőbbé vált. Atyja, az idősebb Steinfellner, csakhamar nagyon terhesnek találta a jószág igazgatását, lemondott tisztéről és azt a hasonlíthatatlanul könnyebb titkári hivatallal cserélte föl. Végtele-nül jólesett neki, hogy immár állandóan a városban tartózkodhatott s a különféle élvezeteknek áldozhatott. Hiszen csak kettőt szeretett ezen a világon: Károly fiát és kedvtöltéseit.

Starkenbach ezen a reggelen éppen nem volt rózsás kedvében. Gazdasága daczára saját személyét illetőleg egyszerű maradt erkölcsiben és szokásaiban; csak féktelen hiúsága ösztönzötte, hogy ujonnan szerzett kincseivel pompázzon; nagyravágyó felesége pedig szívvel-lélekkel segítette őt ezen törekvésében. Ha vendégeket hitt, mindenkor fölébret benne a nagyás hóbortja. Kiadta a parancsot, hogy fejtessenek ki minden kigondolható fényt és pompát, miként a legelőkelőbb és leggazdagabb házakban szokás. Midőn azonban vége volt a vendégségnek és a hiúság mámorra eltűnt, felülkerekedett a takarékos, a számitó, a munkás ember, aki tapasztalatból tudta, milyen nehéz gyakorta megszerezni a garast: fölépelt az erkölcsi eszmőr. Most is ott ült magányosan és mialatt reggelit fogyasztotta, számolgatni kezdte, ugyan mennyibe kerülhetett a tegnapi mulatság? Fölvette a kérdést: vajjon érdemes volt-e az amerikai miatt — aki New-yorkban fényesebb lakomákat is látott s így bajosan volt elragadtatva — annyi pénzt elszórni? Boszusan felelte: nem!

Hangulata akkor sem lett derültebb, midőn az ajtó kinyílt és Steinfellner betoppant. A világ meghatottan beszélt az iskolatársak baráti viszonyáról, mindkettőre nézve megtisztelőnek találta azt. Mindennek daczára Starkenbach vonásai akárhányszor egészen gyűlöletes kifejezést mutattak, midőn régi pajtása megjelent előtte.

A két férfi jellemre ég és föld. Starkenbach erélyes, szürkeszakállas arca csaknem kizárólag a munkának szentelt, önmegtartóztató életre vall; ellenben Steinfellnerben minden jel: kipirult arca, érzékies ajkai, kéjesen pislogó szemei a mulatozó férfit árulják el. Tekintete okos volt, a tehetséget senki sem vitathatá el tőle; esahogy azok közé tartozott, akik csupán akkor dolgoznak, mikor a szükség kényszeríti őket — míg Starkenbachnál a munka életszükségletté vált. Abban is különböztek egymástól, hogy Steinfellner lehetőleg sokáig szeretett pihenni és rendszeren olyankor jelent meg Starkenbachnál, midőn ez az üzleti ügyeket mind lebonyolította már és malmaiba készült.

— Oh! mi szél hozott téged ily korán? — szólította meg Starkenbach a belépőt. — Nyilván semmi jó.

— Eltaláltad! — felelt Steinfellner s egy székbe ejtette magát; — különben nem hagytam volna el oly jókor puha párnáimat. Hiszen későig elhúzódtam a tegnapi est, de sikerült is... és az étterem!! az fejedelmi volt! azok a pastétomok! azok a hideg ételek avval az olajos tojás mártással és salátával! nagyszerű volt minden!

— Lesz is számadás, — mormogá Starkenbach. — azonban te bizonyára nem azért jöttél ide, hogy nekem a tegnapi vendégségről meséljess. Mondd el inkább mindjárt, mi a baj?

— Mi? Egy sürgöny Károlytól. Megtörtént az, amiről jelentéseiben már régen aggodalmaskodott. Kis robbanás állt be a Viktoria-aknában.

Starkenbach felugrott. — Mennydörgős menykő! ide azt a sürgönyt! Nagy a kár?

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király.

Budapest, május 13. (Saj. tud. táv.) A király ma Széll Kálmán miniszterelnököt és Goluchovszky Agenor gróf külügyminisztert kihallgatáson fogadta.

Budapest, május 13. (Saj. tud. táv.) A király a csapatszemle után a kék

szalonba László Fülöp festőművésznek ült.

A kongrua.

Nagy-Szeben, május 13. Minthogy a karánsebesi zsinat a lelkészi jövedelmek kiegészítése tárgyában a nagy-szebeni és aradi zsinat határozatától eltérő határozatot hozott, a végleges döntésre rendkívüli kongresszust kell egybehívni. A metropolita lapja, a »Telegraful Român« közlése szerint Metianu metropolita táviratilag kérte meg a minisztert, eszközölje ki a korona beleegyezését a rendkívüli kongresszusnak május 28-ára való összehívására. (Magy. Táv. Ir.)

Az aradi püspökválasztás.

Arad, május 13. (Saját. tud. táv.) A »Telegraful România,« Metianu hivatalos lapjának minapi czikke, melyben Popeát jelöli a püspöki székre, a Goldist pártoló tulzókat gondolkodóba ejtette, de azért a Goldis pártot meg nem bontotta. Délután megjelent a bizalmas értesítés Karánsebesből is, mely szerint az agg Popea nem fogadná el a jelölést. A Hamsea part tehát taktikájával kudarcot vallott s emiatt Goldis párt is erősebben támadta. Putics lippai mandátumának igazolásánál Popovics előadta, hogy Hamsea Voik esperes elnöklete alatt tartott választáson a Hamsea-párti Puticsnak szavazataiból több száz jogosulatlan. A mandátumot nem igazolták s kiküldték a választás megvizsgálására Ungerán Emánuelt, a szentszékek pedig meghagyták, hogy járjon el a visszaélések ügyében Hamsea Pál ellen.

A zsinatot délután fejezték be, este pedig a püspökválasztásnál szokásos vesernye volt a templomban.

Aprópénz.

Budapest, május 13. (Saj. tud. táv.) Pázmándy Dénes a »Magyarország« tegnapi számában »Aprópénz« czímen a komáromi sikkasztásról ír és Sárközy Aurél komárommegyei alispánt hibáztatja érte, mint akinek több gondja volt az ellenzékirtásra, mint a városi kasszára. Végül ezeket írja:

Sárközy Aurél ur pedig nyugodtan tovább vizsgál. Akárhogy üssön ki a Tóth-ügy, neki biztos a nyugdíja. Mint volt szélsőbali képviselő, emeritus aulikus alispán és ellenzékirtó főispán megérdemli a penzió maximumát. Nagy érdemei vannak csakugyan ennek a derék férfinak. Ugy tudott alkalmazkodni az időkhöz, mint Jónás a czethalhoz. Nála minden változott, csak a parfüm-je, az volt mindig egy és ugyanaz, első kvalitásu pacsuli. Érezte is mindenki messziről. A sok szerencse után ime egy kis pech érte. Bölcs kormányzása alatt sikkasztottak. Tóth Benő megbosszulta magát rajta. Sárközy rendszere megtermette a gyümölcsöt Helyes. Így kellett jönnie. Ha Aradmegyében ki tudtak vetni 3% tolvajadót, miért ne vethetnének ki Komáromban is? Rév-Komárom! Dicső, régi, nagy Komárom!!! Szűz Komárom!!! Neked ugyan befűtött Sárközy Aurél!!! Türed és hallgass, megérdemelted sorsodat.

Sárközy főispán Pázmándy állításait hazugoknak nyilvánítja és provokálni fogja.

Robbanás.

Saint Helens, (Lancashire), május 13. Egy idevaló kémiai gyárban klorsavas só robbant föl. A robbanás három személyt megölt és 20-at megsebesített. Az anyagi kár nagy. (Magy. Táv. Iroda.)

A békekonferencia.

Berlin, május 13. Staal nagykövet Oroszországnak a békekonferenciára kiküldött képviselője Basily külügyminiszteriumi igazgatóval és Martens tanárral ideérkezett és Bülow külügyminiszternél ebédelt. Az orosz delegátusok holnap utaznak Hágába. (Magy. Táv. Ir.)

Albrecht szobor leleplezése.

Budapest, máj. 13. (Saj. tud. táv.) Albrecht főherceg szobrának bécsi leleplezésén a magyar kormányt Széll Kálmán miniszterelnök és Fejérváry br. honvédelmi miniszter fogják képviselni. A honvédséget József főherceg és Bolla Kálmán főparancsnoksági adlátus képviselik. Jelen lesznek az ünnepélyen az országgyűlés két házának elnökei *Károlyi* Tibor gróf kivételével, ki gyászával kimentette magát.

A szerb püspöki viszály.

Budapest, máj. 13. (Saj. tud. táv.) *Zmejanovics* verseczi püspök a zsinat multkori felszólítására, hogy nyilatkozzék mi birta a patriárka elleni támadásra, azt felelte, hogy y távol álljon tőle a sértés, de maga javasolja, hogy a zsinat alakuljon át becsületbirósággá. A hétfői zsinat e viszályt fogja tárgyalni.

A Dreyfus-ügy.

Páris, május 13. (Saját. tud. táv.) »Figaro« folytatja a Dreyfus-ügy vizsgálati anyagát összefoglaló áttekintésének közlését és azt igyekszik kimutatni, hogy Henry ismerte Esterházyt. A Figaro azt hiszi, hogy a bírák többsége arra a nézetre hajlik, hogy Henry mikor nem sikerült a borderaut eltüntetnie, hamis áprilisi és májusi dátumot tett rá azután pedig, hogy Dreyfust elítélték és Esterházyt fölmentették, ismét az augusztusi és szeptemberi helyes dátummal látta el a bordreaut. (Magy. Táv. Ir.)

Az angol alsóház ülése.

London, máj. 13. A pénzügyi törvény részletes tárgyalása során Montague azt indítványozta, hogy a külföldi váltók bélyegadóóját 6 pennyre szálítsák le, ha a váltó összege az 50 fontot meghaladja. 100 fonton felül minden megkezdett 100 font után még 6 penny fizetendő. A kelet után három napra vagy hátra fizetendő váltók bélyegilletéke egy pennyre szállítandó le. Hicks-Beach pénzügyminiszter elfogadta az indítványt, a melyet azután a ház is megszavazott.

A pénzügyi törvény további tárgyalása során elfogadták a pénzügyminiszternek azt az indítványát, hogy a palackokban behozott szeszes italok, illatszerek és nem pezsgő borokra gallononként egy shillingnyi pótdót vesznek ki. Ezzel a részletes tárgyalás befejeződött, azután pedig a ház második olvasásban elfogadta a gyarmati kölesönökre való alap létesítéséről szóló törvényjavaslatot. (Magy. Táv. Ir.)

Kréta hírek.

Kandia, május 13. (Saj. tud. táv.) György herceg tegnap a »Dido« angol gőzhajóval, a melyet a »Hymphe« kísér, ideérkezett. A lakosság ünnepiesen fogadta.

A kréti mohamedánok kivándorlása egyre nagyobb arányokat ölt. (Magyar Táv. Ir.)

Halálozás.

Jokohama, máj. 13. Kavakami gróf a vezérkarfőnöke meghalt. (Magy. Táv. Ir.)

NYILTTER.

Míthogy a tavasz előrehaladásával csecsemőt, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt évezetszerként szerepel, másrészt, mert dús szénsavtartalmánál fogva, specificus óvoszer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bélbántalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénsavánál fogva a gyomor és bél idegeire; a gyermekek lázas megbetegedéseinek pedig nélkülözhetetlen, hűtő húgyhajtó és a szomjat csillapító hatásánál fogva.

—= Kedvelt borvíz. =—

A mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

Édeskuty L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban,
fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Új fogorvosi műterem!

Dr. Bartha Dezső egyetem. orvostudor
fogorvos

Olaszi, Apáczá-utca sarkán (Hillinger-házban).

Foghuzás teljes érzéstelenítéssel esetleg altatással Fogtömés (plombálás) arannyal, platinnal, zománczczal, gránittal és cmenttel.

Fogtisztítás vegyszerek nélkül.

Teljes és részleges fogsorok csakis valódi amerikai fogakból, arany lemezekben, vagy teljesen lemez nélkül (hid munka).

Fogsorok kautschuk lemezekben.

Arany egész koronák és gyökfogak.

Különösen figyelemre méltó!

Már használt, de rágásra alkalmatlan vagy törött fogsorokat átalakítok, hogy azok rágásra teljesen alkalmasak lesznek.

Óvás!

Az ősidőktől »Selters« elnevezés alatt ismert s a maga nemében egyedüli porosz királyi *Niederseltersi*

„Königl. Selters“

gyógyviz rovására annyi mindeoféle visszaélés történik, hogy szükségesnek tartjuk a gyógyulást kereső közönséget saját jól felfogott érde-

kében ismételtlen figyelmeztetni, hogy csak a valódi porosz kir. *Niederseltersi „Königl. Selters“* gyógyviz bir azon orvos-tudományilag megállapított indikációval, mely a **tüdő és gégehurut** (köhögés, rekedtség) s ezen bajokkal többnyire kapcsolatos **influenza, (nátha)** leghathatósabb gyógykezelését véleményezi. Gazdag konyhasó és szénsavas nátrium, valamint nagy mennyiségű **kötött** szénsavtartalmánál fogva meglepően oldó és csillapító hatása, kellemes ízű és könnyen emészthető, a **nyálkahártyákat nem izgató** természetes gyógyviz.

A porosz kir. ásványvíz-források.
Siemens & Cie.

Kapható minden gyógytárban és megbízható fűszerkereskedésben.

Kizárólagos képviselőlet és főraktár Magyarország területére:

Édeskuty L. ásványvíz-nagykereskedés
cs. és kir. udvari szállító Budapesten.

KÖZGAZDASÁG.

Kertészeink figyelmebe.

A szegedi »Erzsébet királynő-ligetben« szeptember hóban rendezendő kertészeti kiállítás czéljára mintegy 3000 négyszögméter szabadterület áll rendelkezésre, amely szönyegek, virágcsoportok, rózsagruppok képzésére és cserépes növények kiültetésére és a cserépnövények előkészítésére a legfőbb idő elkövetkezett, felhívjuk kertészeink figyelmét erre a kiállításra, mely a mezőgazdasági kiállításnak egyik legdíszesebb pontja lesz s mely kiválóan alkalmas arra, hogy műkertészeink magukat ismertté tegyék és terményeiknek piacot szerezzenek. Bejelentéseket augusztus 1-jéig elfogad *Buday* Barna csoportbiztos (Budapest, IX. Köztelek) a ki a szükséges felvilágosításokat is készséggel megadja.

Városok gyűjteményes kiállítása.

Az alföldi városok nagy buzgalmat és áldozatkészséget fejtenek ki a szegedi mezőgazdasági kiállítás sikerének biztosítása érdekében. Legutóbb Hódmezővásárhely város törvényhatósága a kiállítás czéljára 200 frt tiszteletdíjat adományozott; Czegléd, Nagykőrös, Hódmezővásárhely, Szabadka, Baja és Hidas városok pedig elhatározták, hogy gyűjteményes kiállításokat fognak rendezni. *Horváth* Jenő a rendezőség kiküldötte most Szolnok, Szentés, Békés-Csaba, Békés-Gyula, Arad és Makó városokban tesz körutat, amely városoknak a kiállításba való bevonása szintén remélhető.

Gépészeti újdonságok bemutatása.

A Szegeden szept. hóban tartandó gépészeti kiállításnak egyik főczélja az, hogy mindazon újdonságokat, melyeket a gazdaközönség jórésze csak leírás útján ismer, eredeti alakjukban ismertesse s amennyiben a viszonyok megengedik: munkájukat is tanulmányozhassa. Mindazok a gépujdonságok, amelyek 1898. előtt még általános elterjedtséggel nem bírtak, külön csoportban lesznek bemutatva, még pedig a kiállító minden újdonságból két példányt küldenek be, hogy a még kevésbé ismert gépek a kiállító gyárosok külön kollekczióiban is feltalálhatók legyenek. A kiállított gépeket munkában is be lehet mutatni; e czéllal 53 lóerő áll a kiállító rendelkezésére, részben villamos erő, részben petroleum motorerő. A kiállítási terület közvetlen szomszédságában egy gőzeke és egy petroleum motoros eke is fog dolgozni. A rendezőség május hó folyamán még mindig elfogad bejelentéseket, amely ifj. *Sporzon* Pál csoportbiztoshoz küldendő Debreczen, gazdasági tanintézet.)

Reich Jenő és Táras

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, május 13.

Az irányzat gyenge.	
Osztrák hitel	359.90
Magyar hitel	385.90
Allamvasut	360.75
Rimamurányi	311. —
Magyar jelzálog	242.50

Salgótarjáni	636.
Wagon-kölesön	623.
Villamosvasut	335.
Magyar leszámitoló	558.25
Iparbank	104.25
Budapest közuti	404.50
Kereskedelmi	101.50
Déli vasut	178.

Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 13.

Osztr. hitel	566.75
Magyar hitel	385.75
Államvasut	360.

Határvidék.

Budapest, május 13.

Az irányzat gyenge.

Buza áprilisra	8.99
Buza októberre	8.08
Uj tengeri	4.44
Rosz észre	6.54
Zab észre	5.87
Tengeri augusztusra	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. május 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.60
Magyar koronajárdék	97.20
Magyar vasuti kölesön aranyban 4,10%	121.
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2,10%	101.
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	120.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	36.
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.20
Horvát-szlavón földterhermentesítési kötvény	96.75
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölesön	164.25
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölesön	138.50
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.50
Osztrák járadék aranyban	120.
Osztrák korona járadék	100.25
Osztrák államsorsjegyek	139.50
Osztrák magyar bankrészevény	955.
Magyar hitelbankrészevény	387.75
Osztrák hitelintézeti részevény	359.50
Párisi vista	361.60
20 frankos arany (Napoleond'or)	955.
Németbirodalmi márka	5892.26
London vista	120.50
20 márkás arany	11.78

NAGYVÁRADAI SZINKOR.

Ma vasárnap, 1899. május 14-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Délután fél négy órakor fél helyárrakkal:

Csizmadia mint kisértet.

Nepszínház 3 felvonásban. Irta: Szigeti J.

Évadbérlet 12. szám.

Kisbérlet 12. szám.

Páros.

Páros.

Este fél nyolcz órakor rendes helyárrakkal:

Aranylakodalom.

Látványos alkalmi játék 8 képből, dalokkal és táncszal.
Írták: Beóthy L. és Rákosi V.

I. Kép. Az aranylakodalom. II. Kép. Tánccsial-
szabadítása. III. Kép. „Leborulok a nemzet nagysága
előtt.” Nyílt változás. Toborzás. IV. Kép. A piski híd.
V. Kép. Az ország szíve. VI. Kép. Oroszok a hortó-
hágyon. VII. Kép. Az utolsó ágyú. VIII. Kép. A ma.

Helyárrak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy
3 forint. Támlásszék I—VIII. sorig 1 forint. IX—XI sorig
80 krajczár. Zártszék I., II. és III. sor 60 krajczár. Első
emelet I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár.
Földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a föld-
szinten 30 krajczár. Közép karzat 80 krajczár. Oldal
karzat 20 krajczár.

Egy szinlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap hétfőn, 1899. május 15-én

először

A hálókocsik ellenőre.

Vigjáték 3 felvonásban.

A szorokszótékért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Bikszádi

árlappal
és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

KÜTKEZELŐSÉG

BIKSZÁD,

(Szatmármegye.)

A Bikszádi

ásványos gyógyvizet.

mely egyedül a maga nemé-
ben, több hírneves egyetemi
orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál
fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és
Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi
ásványos gyógyviznek kitérően bevált idült és he-
veny légesőhurut, hangszálag hurut, vércöpés ellen.
Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdő-
csúcs hurutnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá ki-
tűnő eredményt értek el a **bikszádi víz** alkalma-
zása által emészthetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj-
és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, veseho-
mokban szenvedőkénél, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült
női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi víz bérletje s a sztojkai víz főelárusítói:

ALMER LAJOS ÉS KÁROLY

nagybányai lakosok.

Sztojkai ásványvizet,
mint Erdély gyöngyét, nem hi-
ába nevezték el *magyar karls-
badi víznek*, mert tényleg annak gyógyhatása, a szí-
goru diéta betartásával: idült gyomorbántalom, máj-
és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben
csukorbetegségnél alkalmazva, valóságos csodákat
művel, kitűnő hatású a Sztojkai ásványvíz a légzőszer-
vek összes bántalmánál, valamint a női bajok és gör-
vélykóros bántalmaknál is. — A Sztojkai ásványvíz dús
szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcs-
szorppal vegyítve mint kellemes üdítő ital pártját ritkítja. *Sztojkai
ásványvíz* hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem
idéz így elő s a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival
is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a
szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren
tuli szállítást.

Sztojkai

árlappal

és ismertető

könyvecskével

bérmentve szolgál

A

FORRÁSKEZELŐSÉG

SZTOJKA,

Szolnok-Doboka m.

A bikszádi víz kapható Nagyváradon, Janky Antal utóda (Kiss Károly),
Kádár János és Wurst József urak fűszer üzletében. — Az alant irt leg-
jutányosabb árak mellett, házhoz szállítva: egy üveg 1/2 literes bikszádi
víz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi
víz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 1/2 literes üveg
bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.
Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget
ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.

**M. kir. szab. Osztályosorsjáték főelárusítója
a Biharmegyei takarékpénztár**

ajánl sorsjegyeket a IV. sorsjáték 1-ső huzásához eredeti áron.

Huzás már a **jövő héten.**

A nyereményeket a z o n n a l készpénzben fizetjük.

Sorsjegyeink kaphatók:

a Biharmegyei takarékpénztár üzlethelyiségében Kossuth-u.
Lukács Mór tőzsdéjében, Bémer-tér.

K. Frankl Mari tőzsdéjében, Nagypiacz-tér.

Weisz Ignáczné tőzsdéjében, Szent László-tér.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Liniment. Capsici comp.
Ezen hírneves házi-szer ellentét az idő megpróbáltatásnak, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsöléseket alkalmazták kézfejük, csuklójuk, tagzsággatásnál és megfázásoknál és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyártója Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányoznia. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenként árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van. **Főraktár:** Török József gyógyszerésznél Budapest. Bevásárlás alkalmával igen óvatossá legyünk, mert több kisebbbirtokos utána van forgalomban. **Mi nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget "Horgony" védjegy és Richter-czégjelzés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.** RICHTER F. AD és társa, cs. és kir. udvari szállító, BUDAPEST.

FELHIVÁS

az összes

gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

— Máj —

— Vese —

— Hólyag —

— Aranyér —

!!Hatásában páratlan!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyarádi „PAULA”

gyógyforrás r.-v.-társaság.

Budapest, VII. Erzsébet-körut 58.

Vezérképviselő:

Janky Antal. Nagyvárad.

Ő cs. és apost. kir. Felségének legfelső elhatározása folytán.

A közös katonai jótékony czélokra szánt

XX. cs. kir. államsorsjáték.

Ezen — egyetlen egy Osztrák birodalomban törvényszerűleg engedélyezett — pénzsorsjáték 12.728 nyereményt tartalmaz készpénzben, 403.160 korona végösszegetben.

A főnyeremény 200.000 koronára rug.

A nyeremények kifizetéséért a cs. és kir. lottójövedék kezkesedik.

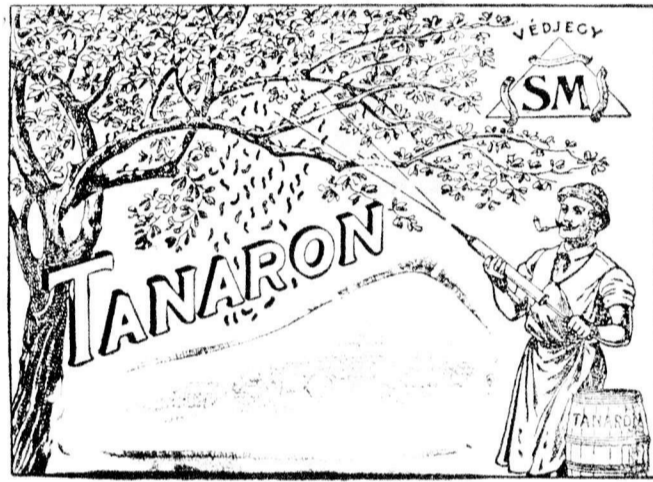
A huzás visszavonhatatlanul 1899. évi június hó 15-én történik.

Egy sorsjegynek ára 4 korona.

A sorsjegyek Bécsben a cs. és kir. államsorsjátékok osztályánál I. ker. Riemer-utca 7. szám alatt, lottógyűjtőekben, dohány-tözsdekben, adó-, posta-, távirat- és vasuti hivataloknál, váltó-üzletekben stb. kaphatók. Játéktervek sorsjegyvétel részére ingyen adatnak ki.

A sorsjegyek portómentesen küldetnek át.

A cs. kir. lottójövedéki igazgatóság államsorsjátéki osztályából.

TANARON

Gyümölcsfa-

permetező szer.

Az észszerűen és szorgalommal kezelt gyümölcsfa-tenyésztés busásan jövedelmez gondozójának; ezért szükséges, hogy a termelők figyelme első sorban a fát és gyümölcsöt egyaránt pusztító rovar és féreg ellen irányuljon. Több hírneves pomológus szakértő tanácsai nyomán sikerült a gyümölcsfa permetezéshez szükséges alkatrészek birtokába jutnom. Ezeket az előírt módozat szerint összeállítván, vegyileg megvizsgáltam és

„TANARON”

(gyümölcsfa- permetező szer)

néven hozom forgalomba, egyidejűleg a szabadalom elnyerése céljából S. 754. szám alatt a bejelentést megtettem. Ugy az összeállítás, de különösen a vegyi vizsgálat kifünő eredménye azon határozott kijelentésre bátorítanak, miszerint a „Tanaron” egyike a legjobb gyümölcs-féregirtó szereknek feltétlenül biztos eredménnyel jár és nincs semmi káros hatással sem a fa sem pedig annak gyümölcsére.

Egy doboz ára 60 kr.

A fenti rajz szerinti fecskendő darabja 1 forint.

Tisztelettel

Sugár Manó,

gyártelep: Szabadka, I. kör, Bercsényi-utca 351. saját-ház.

Számos elismerő és köszönő levelek közül kiemeljük *Be-reteás Pál* szálloda és szőlőtulajdonos *Kecskemét*. Hordós Ferenc szőlőtulajdonos B.-füred. Simonfy Jakab földbirtokos Pa Tornyos Lőb. Fischer Vilmos kereskedő Császártöltés. Vass Ádám vendéglős és szőlőbirtokos, Szabadkán. Medvezky György I. jegyző, R.-Palota. Terenczy gyógyszerész. *Pet-rorác*. Brann Károly birtokos, *Eger*. Dr. Klein Adolf osztályorvos Szabadka. Bacarcich Sándor, altábornagy, *Nagy-Écs*. Soos Elemér ezredes. *Pécel*.

→ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ←

Kőszegen,

Dr. Dreiszker József

Vizgyógyintézete

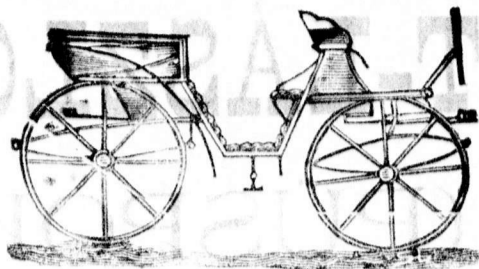
Május 1-től nyitva.

Rendszer Prisnitz és Kneipp. Gondos orvosi felügyelet, kitűnő ellátás, igen jutányos ár. Az intézet minden higiénikus követelményeknek megfelelően be van rendezve. Legszebb gyógyeredmények kimutathatók. Prospektus ingyen.

Hirdetések felvételnek

a „TISZÁNTUL”

kiadóhivatalában.

Bodánszky Lipót kocsigyára,
Nagyvárad, Apáczá-utca (saját-ház.)

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy
**gyárhelyiségemben nagy raktáron tartok
 kész új kocsikat.**

Ajánlok mindenféle fedeles és fedetlen szandlauber gazdasági kocsikat jó erős készítményeket a legjobb körös-fából erős, csinos munkát mutatok be, és tetemesen leszállított árban árusítom el.

Gyáram az 1896. évi millenniumi kiállításon is ki lett tüntetve, még pedig szolid és tartós munkáért.

Gyáramban elvállalok mindenféle kovács, kerégyártó, szatler és fényező munkákat, ugyszinte mindenféle javításokat; pontos és gyors elkészítéséről biztosíthatom t. vevőimet megrendelőimet.

Teljes tisztelettel
Bodánszky Lipót,
 kocsi-gyáros.

Megnyitó ünnepély.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy a

Félix-gyógyfürdőt

a hódmező-vásárhelyi Béla cigány zenekara közreműködése mellett

vasárnap május hó 14-én

esős idő esetén is

táncmulatsággal megnyitom.

Az elegánsul berendezett lakószobák, kád- és tükörfürdők, séta-utak, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pinczéje készen várja a legkülönbözőbb igényű vendégeket.

Gyors és pontos kiszolgálás, mérsékelt ár által igyekezni fogok t. vendégeimet teljesen kielégíteni.

Kiváló tisztelettel
Kernáts János,

bérlő.

